

ความหมายเรื่องความอ้วนความผอมในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

ในการวิเคราะห์ความหมายเรื่องความอ้วนความผอมจากรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทั้ง 3 รายการนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Norman Fairclough (1995) มาใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความหมายของวาทกรรมเรื่องความอ้วนความผอม เนื่องจากผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ผู้รับสารรายการโทรทัศน์จะตีความหมายวาทกรรมใดวาทกรรมหนึ่งได้นั้นจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องของสัญลักษณ์รวมไปถึงความหมายที่ถูกถ่ายทอดจากผู้ผลิตวาทกรรมอย่างสอดคล้องหรือใกล้เคียงกัน ดังนั้นวาทกรรมเรื่องความอ้วนความผอม ซึ่งทำหน้าที่ประหนึ่งเป็นตัวแทนแห่งสัญลักษณ์ต่าง ๆ จึงได้ถูกสร้างความหมายขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตสื่อและผู้รับสาร ทั้งนี้ผู้ผลิตสื่อภายใต้วาทกรรมเรื่องความอ้วนความผอมนั้นจะต้องเข้าใจระบบคิดในเรื่องของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้รับวาทกรรมในรูปสื่อได้อย่างถ่องแท้ จึงจะผลิตหรือสร้างวาทกรรมที่สามารถให้ผลในเชิงปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้เอง การวิเคราะห์วาทกรรมในประเด็นความอ้วนความผอม ผู้วิจัยจะทำการศึกษาโดยใช้หลักการวิเคราะห์สภาพการณ์ในการสื่อสาร (Analysis of Communicative Events) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงคุณสมบัติของวาทกรรม ได้แก่ ตัวบท (Text) ปฏิบัติการวาทกรรม (Discourse Practice) ปฏิบัติการด้านสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) รวมทั้งแบบแผนการใช้ภาษา (Order of Discourse) ของผู้ผลิต ซึ่งผลสรุปที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการของภาษา (Linguistic Process) กับกระบวนการในลักษณะของอุดมการณ์ (Ideological Process) ในการสร้างความหมายเรื่องความอ้วนความผอมในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

การวิเคราะห์การสร้างความหมายของวาทกรรม มีองค์ประกอบดังนี้ คือ

การวิเคราะห์สภาพการณ์ในการสื่อสาร (Analysis of Communicative Events) เป็นการวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงคุณสมบัติของวาทกรรม ทั้งนี้ในการวิเคราะห์การสร้างความหมายวาทกรรมของผู้ผลิตนั้น จะมุ่งเน้นศึกษาที่ตัวบทหรือเนื้อหาสารที่ผู้ผลิตนำเสนอผ่านสื่อ

การศึกษาวิเคราะห์ตัวบท (Text) ตามความหมายที่ Norman Fairclough เสนอไว้ในที่นี้ ตัวบท จะหมายถึง ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ทั้งที่เป็นวจนภาษาและอวจนภาษา ซึ่งการวิเคราะห์ตัวบทในสื่อโทรทัศน์สมัยปัจจุบันจะมีขอบเขตการวิเคราะห์ที่กว้างขึ้น อันได้แก่การวิเคราะห์คำศัพท์ตลอดจนสัญลักษณ์ที่ปรากฏ การวิเคราะห์ไวยากรณ์ของประโยคและหน่วยย่อยของภาษาระบบเสียงและระบบการเขียน รวมไปถึงการวิเคราะห์โครงสร้างของตัวบทตามวิธีการทางภาษาศาสตร์รวมถึงเนื้อหาสาระที่ตัวบทนั้นนำเสนอด้วย

ดังนั้นการวิเคราะห์ตัวบทจึงอาจหมายถึงการวิเคราะห์ทั้งในแง่ของความหมายหรือรูปแบบของตัวบท ซึ่งการวิเคราะห์ตัวบทภายใต้กรอบคิดของวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมที่ปรากฏอยู่ในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี ทั้ง 3 รายการนั้น จะมีประเด็นหลัก ๆ ที่ผู้วิจัยจะใช้ในการศึกษาวิเคราะห์อยู่ 3 ประเด็นด้วยกัน คือ

1. วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สภาพสังคม (คตินิยม) และเกิดผลอย่างไร (The Construction of Reality) ซึ่งการนำเสนอในที่นี้คือ การนำเสนออะไรบางอย่างเกี่ยวกับความคิด ระบบความรู้ ความเชื่อในเรื่องความอ่อนความผอมให้กับสังคม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของสังคมในขณะนั้น นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ในแง่ที่ว่า การนำเสนอประเด็นดังกล่าวก่อให้เกิดผลทางสังคมอย่างไร และมีเหตุผลใดบ้างในการเลือกหรือไม่เลือกนำเสนอประเด็นดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อที่จะเข้าใจในตัวบทมากขึ้น เนื่องจากตัวบทและบริบทต่างมีความสัมพันธ์กัน เพราะสิ่งที่ตัวบทนำเสนอย่อมส่งผลกระทบต่อบริบทด้วย
2. วาทกรรมสร้างลักษณะเฉพาะหรืออัตลักษณ์อะไรให้สังคม (The Construction of Identities) ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่าตัวบทหรือตัวภาษาสามารถสร้างลักษณะเฉพาะอะไรผ่านสื่อ เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวบทที่มีต่อบริบททางสังคม เช่น สถานภาพ บทบาท เป็นต้น ทั้งนี้ในการวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมนั้นจะเป็นการชี้ให้เห็นถึงอัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นโดยผ่านตัวบทว่ามีก่อให้เกิดการสร้างอัตลักษณ์ระหว่างความอ่อนกับความผอมอย่างไรบ้าง ซึ่งอัตลักษณ์ดังกล่าวที่ถูกสร้างขึ้นจะแสดงให้เห็นว่าในระบบคิดเรื่องความอ่อนความผอมในสังคมนั้นเป็นอย่างไร อัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นนั้นมีความแตกต่างหลากหลายเป็นไปในทิศทางใดบ้าง ซึ่งจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้ประเด็นเรื่องความอ่อนความผอม

3. เนื้อหาวาทกรรมแสดงถึงความสัมพันธ์ใด (The Construction of Relations) โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างวาทกรรมกับผู้รับวาทกรรม และความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับสถาบันสังคม ความสัมพันธ์ที่แฝงอยู่ในตัวเนื้อหา สามารถบ่งบอกได้ว่าวาทกรรมนั้น ๆ มีอิทธิพลอย่างไรกับสังคม ถ้าหากเนื้อหาของวาทกรรมแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด โอกาสที่ผู้รับสารจะเกิดปฏิสัมพันธ์กับตัวบท และมีผลมายังผู้ส่งสารก็เกิดได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะเข้าใจในประเด็นดังกล่าวได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบแผนการใช้ภาษา (Analysis the Order of Discourse) ได้แก่ ประเภทของประโยค, การพูดคุย การถาม-ตอบคำถามในรายการมาใช้วิเคราะห์ร่วมด้วย ซึ่งเป็นลักษณะของการหาความสัมพันธ์ที่เกิดในวาทกรรม ทั้งนี้เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นในเรื่องของความสัมพันธ์ของวาทกรรมที่อยู่ภายในตัวบทนั้น ๆ

ผลการวิเคราะห์ตัวบทในเรื่องการสร้างความหมายเรื่องความอ่อนความผอม ผู้วิจัยจะศึกษาเนื้อหาของแต่ละรายการ โดยในขั้นแรกจะนำเสนอเกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาซึ่งอยู่ในรูปแบบของตาราง และจะจำแนกข้อมูลที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยที่อยู่ภายใต้เกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาเป็นลำดับต่อมา โดยรายละเอียดการนำเสนอประเด็นการสร้างความหมายเรื่องความอ่อนความผอมในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีดังต่อไปนี้

รายการเพื่อนหญิง พลังหญิง

รายการเพื่อนหญิง พลังหญิง เป็นตัวแทนของรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีเพื่อสังคม และจากการวิเคราะห์ความหมายเรื่องความอ้วนความผอมนั้น สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

1. วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สภาพสังคม (The Construction of Reality)

ประเด็น	วาทกรรมที่สะท้อนผ่านตัวบท
1. วาทกรรมด้านการแพทย์	- มาตรฐานทางการแพทย์เป็นกฎเกณฑ์ที่เข้ามากำหนดเรื่องความปกติและความผิดปกติระหว่างคนอ้วนและคนผอม
1.1 การเป็นบ่อเกิดของโรค	- คนอ้วนคือคนที่ผิดปกติหรือคนที่เป็นโรคซึ่งจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา
1.2 การเป็นพิษภัยต่อสุขภาพ	- คนอ้วนคือคนที่มีปัญหาด้านสุขภาพ - สุขภาพด้านความอ้วนจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ
2. วาทกรรมด้านแฟชั่น/การแต่งกาย	- รูปร่างและการแต่งกายของดารา นางแบบเป็นต้นแบบรูปร่างในอุดมคติ - ขนาดรูปร่างของผู้หญิงในปัจจุบันอยู่ภายใต้กรอบและขนาดของเสื้อผ้าตามแฟชั่น - ในกรอบความคิดของแฟชั่นผู้หญิงผอมจัดอยู่ในกลุ่มที่ปกติหรือเข้ากับแฟชั่นได้ ส่วนผู้หญิงอ้วนคือกลุ่มที่อยู่นอกรอบของแฟชั่น
3. วาทกรรมด้านความสุข	- ผู้หญิงที่ผอมคือผู้หญิงที่สุขกว่า ดูดีกว่าและมีโอกาสมากกว่าผู้หญิงอ้วน
3.1 โอกาสในการประกอบอาชีพ	- ในบางอาชีพผู้หญิงอ้วนคือบุคคลที่มีโอกาสในการยอมรับให้เข้าทำงานน้อย
3.2 โอกาสด้านความรัก	- ผู้หญิงผอมคือผู้หญิงในอุดมคติของผู้ชาย

จากนี้เป็นข้อมูลในส่วนของรายละเอียดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์รายการเพื่อนหญิง พลังหญิง

1. วาทกรรมด้านการแพทย์

จากการคัดเลือกตัวบทเกี่ยวกับประเด็นนี้พบว่า ในยุคสมัยปัจจุบัน การอ้างอิงทฤษฎีหรือมาตรฐานทางการแพทย์กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่เข้ามากำหนดขอบเขตเรื่องรูปร่างของมนุษย์มากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะในสังคมปัจจุบันให้ความสำคัญกับความสามารถและความชำนาญเฉพาะด้านของมนุษย์ จึงส่งผลให้บุคลากรทางการแพทย์กลายเป็นกลุ่มที่เข้ามากำหนดรวมทั้งตั้งกฎเกณฑ์เกี่ยวกับรูปร่างของมนุษย์ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับระบบต่าง ๆ ในร่างกาย โดยเฉพาะการนำเกณฑ์ความแตกต่างของรูปร่างมาใช้วินิจฉัยเชื่อมโยงกับการเกิดโรคภัยต่าง ๆ และการมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงของมนุษย์ ซึ่งภาวะดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้หากมนุษย์มีรูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไป

1.1 การเป็นบ่อเกิดของโรค

จากการวิเคราะห์เนื้อหารายการปรากฏว่า โครงสร้างของรายการส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การพูดคุย ถาม-ตอบ เกี่ยวกับปัญหาเรื่องรูปร่างที่ไม่พึงปรารถนาหรือรูปร่างที่ไม่ได้สัดส่วนแทบทั้งสิ้น ซึ่งประเด็นที่น่าสนใจอันดับแรกก็คือ การมองว่าเมื่อมีรูปร่างหรือน้ำหนักที่เกินจากมาตรฐานทางการแพทย์กำหนดไว้ โดยมาตรฐานดังกล่าวสามารถคิดคำนวณได้จากค่าความสัมพันธ์ระหว่างส่วนสูงและน้ำหนัก ซึ่งหากผู้ใดมีน้ำหนักที่เกินจากมาตรฐานที่กำหนดไว้ในทางการแพทย์ก็ให้หมายความว่าคุณนั้นอาจเสี่ยงต่อการเป็นโรคหรือมีความผิดปกติทางร่างกาย ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษา ดังตัวอย่างเนื้อหา (เทปรายการวันที่ 30 เมษายน 2546)

แขกรับเชิญ – จริง ๆ แล้วเนี่ยยาประเภทนี้แพทย์จะมีไว้สำหรับให้คนที่มิน้ำหนักเกินมาตรฐาน และจริง ๆ แล้วถือว่าเป็นการรักษามากกว่า

พิธีกร – คือเป็นโรคต่าง ๆ

แขกรับเชิญ – ใช่ค่ะ เป็นโรค

จากตัวอย่างเนื้อหารายการสามารถวิเคราะห์ได้ว่ามาตรฐานในทางการแพทย์เกี่ยวกับการชี้วัดดัชนีมวลร่างกาย (BMI) หรือสูตรการคำนวณเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนสูงกับน้ำหนักที่เหมาะสมนั้นได้กลายเป็นมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลายเพื่อนำมาใช้ตัดสิน

ความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งความแตกต่างในที่นี้คือความแตกต่างระหว่างความปกติของร่างกายกับความไม่ปกติหรือการเป็นโรคนั้นเอง โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าหากบุคคลใดมีน้ำหนักที่เกินจากมาตรฐานทางการแพทย์ที่กำหนดไว้ ก็อนุมานได้ว่าบุคคลนั้นอยู่ในข่ายของผู้เป็นโรคหรือผู้มีความผิดปกติในร่างกาย โดยในทางการแพทย์ถือว่าบุคคลที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐานดังกล่าว จำเป็นต้องได้รับการเยียวยารักษา ซึ่งจากตัวบทได้สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจและศักยภาพของกฎเกณฑ์ทางการแพทย์ที่ถูกเลือกเข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในประเด็นเรื่องโรคภัยกับความอ่อนความผอมได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้แล้ว จากตัวบทอื่น ๆ ยังได้แสดงให้เห็นถึงความหมายในด้านลบหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการมีรูปร่างอ้วนในฐานะที่เป็นบ่อเกิดของความไม่สบายกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผิดปกติที่เกิดขึ้นกับระบบต่าง ๆ ภายในร่างกายซึ่งมีสาเหตุมาจากน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้น ดังที่แซกรับเชิญของรายการกล่าวไว้ว่า (เทปรายการวันที่ 25 มีนาคม 2546)

แซกรับเชิญ – ปัญหาก็คือ จากเป็นคนนอนไม่กรนก็กลายเป็นคนนอนกรนไปเลย เพื่อน ๆ บอกว่าเป็นอะไรไป เราหายใจคือระบบหายใจเราผิดปกติไปแล้ว และเป็นคนขี้เหนียว ขี้เหนียวมาก

พิธีกร – มันแสดงว่าไม่ดีเลยนะ

แซกรับเชิญ – ไม่ดีเลย

จากตัวบทผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่า ความหมายที่เกิดจากการมีน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นจะเป็นไปในทางลบแทบทั้งสิ้น ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน จากตัวอย่างคือเมื่อเมื่อน้ำหนักปกติก็ไม่เคยนอนกรน แต่ในทางกลับกันเมื่อมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น ก็มีสัญญาณที่บ่งชี้ถึงผลกระทบดังกล่าวทันที นั่นคือ จากการเป็นคนนอนไม่กรนก็กลายเป็นคนนอนกรน ตรงจุดนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตได้ว่า ในความเป็นจริงแล้วทั้งคนอ้วนและคนผอมก็มีโอกาสนอนกรนได้ เนื่องจากสาเหตุหลักของการนอนกรนมีอยู่หลายสาเหตุด้วยกัน เช่น วิธีการนอน, ระบบหายใจ, หรือความอ่อนเพลียของร่างกาย นอกจากนี้อาการเหนื่อยก็มีที่มาจากหลายสาเหตุ เช่น อายุที่เพิ่มขึ้น หรือการไม่ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอาการต่าง ๆ เหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งคนอ้วนและคนผอม แต่เมื่อสังคมได้ให้ความหมายของความอ้วนว่าเป็นบ่อเกิดของโรคหรือความผิดปกติของร่างกาย ลักษณะดังกล่าวจึงถูกใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินความผิดปกติของร่างกายไปโดยปริยาย

1.2 การเป็นพิษภัยต่อสุขภาพ

จากการวิเคราะห์หัตถ์บทซึ่งได้แก่เนื้อหารายการทั้งหมด พบว่าประเด็นหรือเรื่องราวเกี่ยวกับหัวข้อความอ่อนความผอมที่ถูกหยิบยกนำมาพูดคุยมกเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างความอ่อนกับสุขภาพ สังเกตได้ว่าในกรณีเรื่องสุขภาพนั้นเป็นสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมีการเชื่อมโยงมาจากประเด็นเรื่องโรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากผู้ที่มีรูปร่างอ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในภาวะมีน้ำหนักเกินมาตรฐาน ซึ่งคนหลาย ๆ กลุ่มต่างให้ความสำคัญ ไม่เว้นแม้แต่หน่วยงานในภาครัฐที่ได้เข้ามามีบทบาทในเรื่องดังกล่าวอย่างเห็นได้ชัด จนกลายเป็นว่าความคิด ความเชื่อและค่านิยมในเรื่องรูปร่างนั้นกลายเป็นเรื่องที่สำคัญในระดับประเทศไปแล้ว นอกจากนี้ยังพบว่าในเนื้อหาส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การแนะนำ หรือการบอกกล่าวในเรื่องพิษภัยของความอ้วน ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่การเสื่อมโทรมทางด้านสุขภาพ ซึ่งเป็นไปได้ทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพใจ หรือกล่าวโดยสรุปได้ว่า ความอ้วนคือพิษภัยต่อสุขภาพนั่นเอง ดังคำให้สัมภาษณ์ของ คุณ จณิสตา ลิวเฉลิมวงศ์ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและที่ปรึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ว่า (เทปรายการวันที่ 30 เมษายน 2546)

“เราต้องการจะให้รู้ว่า โอเคนะ น้องมาเข้าค่ายนี้ เพราะว่าเรามีน้ำหนักเกินมาตรฐาน แล้วเราก็อยากที่จะผอมลงเนี่ย เราควรจะรู้เรื่องอะไรบ้าง เพราะฉะนั้นค่ายนี้ก็เลยใช้ชื่อว่าค่ายเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสุขภาพ เพราะฉะนั้นเพื่อให้รู้ว่าปฏิบัติตนนี้เพื่อให้น้ำหนักลดลงสู่ภาวะปกติแล้วก็รักษาไว้ให้มันมีความมั่นคงถาวรยืนยาวไปได้อย่างถูกวิธีก็จะทำให้สุขภาพเราดีไปด้วยก็จะเป็นการจัดค่ายเพื่อให้อาหาร 3 อย่าง หนึ่ง อาหารสมอง สอง อาหารจิต สาม ก็คืออาหารกายด้วยอย่างถูกวิธี”

เมื่อวิเคราะห์หัตถ์บท อาจกล่าวได้ว่าแท้ที่จริงแล้วในบริบทของการลดความอ้วนนั้นอยู่ในปริมาณของร่างกายมนุษย์ ซึ่งถือเป็นพื้นที่ส่วนตัวของปัจเจกบุคคลที่จะทำอะไรกับร่างกายของตนเองก็ได้ แต่ในปัจจุบันเมื่อสังคมมองว่าการลดความอ้วนกลายเป็นปัญหาและมีผลกระทบในระดับประเทศ เรื่องดังกล่าวถูกนำมาพูดถึงในสื่อซึ่งถือเป็นพื้นที่สาธารณะ สถานะของร่างกายจึงถูกเปลี่ยนให้เป็นเรื่องของสาธารณะด้วยเช่นกัน เห็นได้จากการสื่อและหน่วยงานภาครัฐนำปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพยายามควบคุมร่างกายด้วยวิธีการต่าง ๆ ของแต่ละคนมาบอกเล่าแก่ผู้ชมมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อพูดถึงเรื่องความอ่อนความผอม การควบคุมดูแลร่างกายจะไม่เป็นเรื่องส่วนตัวอีกต่อไป

ยิ่งไปกว่านั้น สังเกตได้ว่า การตั้งชื่อของค่านั้นเป็นไปอย่างมีนัยสำคัญ การตั้งชื่อว่า "ค่ายเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสุขภาพ" ซึ่งเป็นการใช้ศัพท์แบบรัฐหรือแบบนักปกครอง โดยความหมายดังกล่าวนั้นแสดงทำให้เข้าใจได้ว่า ในแง่ของการปกครองและการบริหารประเทศมองว่าเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องของความมั่นคงในชาติ ซึ่งปัญหาในเรื่องของรูปร่างที่ผิดขนาดของมนุษย์หรือเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานโดยทั่วไปถือเป็นสิ่งสำคัญในการบั่นทอน ทำลายหรือทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นกับสุขภาพร่างกายของมนุษย์ได้ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปถึงความคิดที่เป็นกระแสหลักของคนทั่ว ๆ ไปในสังคมที่ต่างมีฉันทามติร่วมกันว่าความอ้วนเป็นบ่อเกิดของโรคร้ายซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะนำมาซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสุขภาพร่างกายของมนุษย์นั่นเอง

นอกจากนี้ ในประเด็นความอ้วนกับสุขภาพ ยังแสดงให้เห็นว่าความอ้วนถือเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงทุกคนไม่ควรที่จะเพิกเฉย เพราะความอ้วนจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพได้ในที่สุด ดังคำให้สัมภาษณ์ตอนหนึ่งของคุณชลลดา เมฆราตรี ที่ว่า (เทปรายการวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2546)

"สำหรับผู้หญิงทุกคนก็คิดว่าที่สำคัญก็ต้องหมั่นเช็ดตัวเองกับกระจกอยู่ตลอดเวลา คืออย่าหลอกตัวเอง สมมติว่าเดี๋ยวพุงนี้ค่อยลดก็ได้ อย่าผลัดวันประกันพรุ่ง คือต้องใส่ใจสุขภาพ และต้องดูแลตัวเองมาก ๆ ค่ะ"

จากการวิเคราะห์ดังที่แสดงให้เห็นว่าสุขภาพในเรื่องของความอ้วนนั้นได้กลายเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับผู้หญิงที่ต้องคอยตรวจสอบและดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันไม่ให้อ้วน ดังนั้นเมื่อเป็นผู้หญิงการเอาใจใส่ดูแลตัวเองเรื่องความอ้วนนั้นจึงเป็นภารกิจประจำวันของผู้หญิงที่ต้องปฏิบัติทุก ๆ วัน โดยมีนัยยะว่าการดูแลเรื่องความอ้วนเป็นสิ่งที่ผู้หญิงไม่ควรเพิกเฉยหรือรออีกต่อไป โดยผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ความหมายที่สะท้อนผ่านตัวบทไม่กล่าวถึงในเรื่องการดูแลสุขภาพสำหรับคนผอมเลย

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายเรื่องความอ้วนความผอมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทางการแพทย์ทั้งในแง่ของโรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากความอ้วน รวมไปถึงด้านสุขภาพที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากโรคที่เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งความหมายที่เกิดขึ้นเป็นไปในทางลบ นั่นคือ การเป็นคนอ้วนหรือการมีน้ำหนักเกินมาตรฐานในทางการแพทย์นั้นถือว่าคุณคณนั้นคือผู้ป่วย หรือเป็นบุคคลที่มีปัญหาซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาเนื่องจากภาวะดังกล่าวอาจมีผลต่อสุขภาพร่างกายในภายหลัง โดยมักพบว่าผู้ที่มีรูปร่างอ้วนมักเป็นผู้ที่มีปัญหาเรื่อง

สุขภาพด้วย โดยเฉพาะผู้หญิงที่ต้องคอยดูแลเอาใจเรื่องสุขภาพความอ่อนอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ความอ่อนยังถูกมองว่าเป็นปัญหาระดับประเทศและเป็นตัวบั่นทอนความมั่นคงของชาติ ในทางกลับกันผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตได้ว่า ไม่มีการกล่าวถึงวิธีการปฏิบัติสำหรับคนผอมแต่อย่างใด ซึ่งตรงจุดนี้สามารถแสดงเป็นนัยได้ว่าความผอมไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทางด้านโรคภัยและสุขภาพจนถึงขั้นที่ทุกคนต้องคอยเอาใจหรือคอยดูแลตัวเองเท่ากับความอ่อน

2. วาทกรรมด้านแฟชั่น/การแต่งกาย

แฟชั่นเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารเพื่อการแสดงออก รวมทั้งการสื่อสารแบบอวัจนภาษาซึ่งไม่ว่าผู้แต่งกายหรือบุคคลอื่นที่มองเห็นการแต่งกายจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม แต่องค์ประกอบทุกอย่างของแฟชั่นล้วนแล้วแต่เป็นการสื่อความหมายได้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแฟชั่นการแต่งกายตามยุคสมัย สังเกตได้จากรูปร่างของคนในแต่ละยุคสมัยจะแปรผันตามแฟชั่นการแต่งกาย ดังนั้นขนาดของเสื้อผ้ารวมไปถึงรสนิยมการแต่งกายจึงเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อขนาดและทรวดทรงของมนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงซึ่งส่วนมากแล้วสัดส่วนและรูปร่างผู้หญิงที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัยนั้นล้วนถูกนิยามจากขนาดของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุคสมัยปัจจุบันที่เน้นการตัดเย็บเสื้อผ้าแบบรัดรูป และมีขนาดเล็ก ซึ่งรูปร่างของดารารหรือนางแบบยอดนิยมถูกนำมาใช้เป็นมาตรฐาน ดังนั้นเมื่อมาตรฐานที่เกิดขึ้นจากวงการแฟชั่นจึงเข้ามามีอิทธิพลต่อการรูปร่างและการแต่งกาย จึงทำให้เกิดการแบ่งแยกระหว่างคนอ้วนกับคนผอมขึ้นภายใต้กรอบของแฟชั่น ซึ่งมีนัยยะว่าคนที่สามารถสวมใส่เสื้อผ้าตามสมัยนิยมได้คือคนที่มรูปร่างปกติและเข้ากับแฟชั่นได้ ส่วนคนที่ไม่สามารถสวมใส่เสื้อผ้าตามแฟชั่นได้คือคนที่ผิดปกติจากมาตรฐานทางด้านการแต่งกายตามแฟชั่นนั่นเอง

เมื่อพิจารณาจากตัวบทก็จะเห็นว่ามีความสอดคล้องกับวิธีคิดดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการแต่งกายที่เข้ามากำกับสัดส่วนและรูปร่างที่เป็นมาตรฐานของผู้หญิง ที่นิยามว่าคนที่มีรูปร่างผอมใส่เสื้อผ้าอะไรก็ดูสวยไปหมด ดังเนื้อหาตอนหนึ่งที่เขารับเชิญให้สัมภาษณ์ไว้ว่า (เทปรายการวันที่ 30 เมษายน 2546)

“ใคร ๆ ก็อยากสวย ใคร ๆ ก็อยากผอมกันทั้งนั้น เราเห็นเสื้อแขนงูด สายเดี่ยว บางทีก็อยากใส่ แต่เหม ! ใส่ไม่ได้ ก็เป็นสิ่งที่สามารถที่จะรู้สึกได้”

ความหมายที่เกิดขึ้นจากคำพูดดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงเบื้องหลังความคิดของผู้หญิงที่มักอ้างอิงและเปรียบเทียบรูปร่างของตนเองกับคนอื่น ๆ โดยมีมาตรฐานด้านแพ้น้ำนม แต่งกายมาเป็นกรอบ ซึ่งผู้ที่จะแต่งกายตามสมัยนิยมได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีรูปร่าง และสัดส่วนใกล้เคียงกับขนาดของเสื้อผ้าเหล่านั้นด้วย ดังนั้น บุคคลที่จะใส่เสื้อผ้านำแพ้น้ำนมได้นั้นก็คือบุคคลที่มีรูปร่างผอมสมส่วนกับขนาดของเสื้อผ้านั้นเอง เนื่องจากการแต่งกายในปัจจุบันเน้นไปที่เสื้อผ้าตัวเล็ก เสื้อผ้าเข้ารูป และผู้หญิงนิยมการแต่งกายแบบเปิดเผยมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าแพ้น้ำนมเสื้อผ้าได้เข้ามามีส่วนผลักดันต่อกระแสคลั่งผอม โดยผู้หญิงที่เปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อให้มีรูปร่างสอดคล้องกับการแต่งกายตามยุคสมัยได้ถือว่าเป็นคนที่ทันสมัยและทันสมัย และทันสมัย ในขณะที่ผู้หญิงอ้วนหรือผู้หญิงที่แต่งกายตามสมัยนิยมไม่ได้จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มของผู้ที่ไม่ทันสมัย

นอกจากประเด็นดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยพบว่ามีเนื้อหาที่สนับสนุนแนวคิดในข้างต้นในแง่ที่ว่าไม่เพียงแค่น้ำนมจะเป็นกลุ่มที่ได้รับการยอมรับจากสังคมเท่านั้น ความผอมยังถูกนำมาประเมินค่าในเชิงจิตวิทยาจิตวิทยาซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของมนุษย์ด้วย โดยแสดงให้เห็นว่านอกจากเป็นผู้ที่มีรูปร่างผอมเพรียวก็จะได้เปรียบกว่าในเรื่องการเลือกสวมใส่เสื้อผ้าได้มากกว่า และง่ายกว่า ซึ่งถือเป็นการเสริมสร้างกำลังใจและความมั่นใจให้แก่ผู้ที่สวมใส่ได้อีกด้วย ดังคำพูดของแซกรับเชิญ ที่ว่า (เทปรายการวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2546)

“ผอมนี้เวลาออกทีวีแล้วเราทำงานตรงนี้มันใส่เสื้อผ้าได้เยอะมาก เราก็มีความมั่นใจ”

ในทางกลับกันนี้เอง เมื่อแพ้น้ำนมของผู้คนสมัยได้รับการตอบรับจากคนส่วนใหญ่ในสังคม จึงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับคนที่รูปร่างอ้วนอันเป็นผลมาจากแพ้น้ำนมเสื้อผ้า ดังนั้น การแต่งกายตามสมัยนิยมของคนอ้วนจึงทำได้ยากกว่าคนผอม อย่างเช่น การเลือกเสื้อผาก็จะกระทำได้ยากขึ้น หน้าซำหากแต่งกายในขณะที่รูปร่างอ้วนนั้นยังเป็นสิ่งไม่ดี รวมทั้งยังเป็นสิ่งที่น่าละอายอีกด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อทัศนคติและความเข้าใจที่ว่า คนอ้วนใส่เสื้อผ้าอะไรก็น่าเกลียด ซึ่งในส่วนนี้เองจึงทำให้คนอ้วนรู้สึกที่ตัวเองเป็นคนที่ไม่ดีในเรื่องการแต่งกายที่สวายน้อยกว่าคนผอม ดังคำสัมภาษณ์ตอนหนึ่งที่ว่า (เทปรายการวันที่ 25 มีนาคม 2546)

พิธีกร – แล้วปัญหาที่เจอตอนนั้นที่น้ำหนักมากที่สุดเนี่ยมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง

แซกรับเชิญ – ปัญหาก็คือใส่เสื้อผ้าลำบาก...ใส่อะไรก็อาย ไม่สวยด้วย

พิธีกร – ไม่ดี ไม่สวยด้วยเนอะ

จากการวิเคราะห์ตัวบทแสดงให้เห็นว่าคนอ้วนนั้นจะมีปัญหามากกว่าคนผอมทั้งในแง่ของการดำเนินชีวิตในสังคมด้านการปฏิบัติตัวนั้นคือการแต่งกายซึ่งทำได้ยากกว่า รวมทั้งในแง่ของจิตใจซึ่งแสดงออกทางความรู้สึกว่าความอ้วนเป็นปมด้อยและเป็นเรื่องน่าอับอาย ในขณะที่ไม่มีการพูดถึงปัญหาของคนผอมภายใต้ความหมายด้านแฟชั่นเลยโดย จึงอาจกล่าวได้ว่าภายใต้บริบทของแฟชั่นได้ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนอ้วนกับคนผอมขึ้นในสังคมอย่างชัดเจน

จากการวิเคราะห์ตัวบทข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายเรื่องความอ้วนความผอมที่มีผลต่อความคิด ความเชื่อของคนโดยส่วนใหญ่ในประเด็นเรื่องแฟชั่นได้ว่า ในทางสังคม แม้จะเปิดโอกาสในเรื่องการเลือกเครื่องแต่งกายตามความพึงพอใจของผู้สวมใส่ได้ก็ตาม แต่ทว่าด้วยข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่องแฟชั่นการแต่งกายตามยุคสมัย ซึ่งได้สร้างเส้นแบ่งระหว่างผู้หญิงอ้วนกับผู้หญิงผอมขึ้น อันเป็นผลมาจากขนาดเสื้อผ้าที่เล็กลง จึงทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ของแฟชั่นเสื้อผ้าเป็นพื้นที่สำหรับผู้ที่มีรูปร่างผอมเท่านั้น ดังนั้น ภายใต้บริบทเรื่องแฟชั่นเครื่องแต่งกายจึงถูกหยิบยกขึ้นมาเพื่อนิยามความหมายของผู้หญิงผอมที่สามารถสวมใส่เสื้อผ้าตามสมัยนิยมได้ว่าเป็นคนปกติในขณะที่ผู้หญิงอ้วนที่ไม่สามารถสวมใส่เสื้อผ้าตามแฟชั่นได้จะจัดอยู่ในกลุ่มของผู้ที่มีปัญหาหรือมีรูปร่างที่ผิดแปลกจากมาตรฐานด้านแฟชั่นไปในทันที ซึ่งหากผู้หญิงอ้วนต้องการเข้าไปมีส่วนในพื้นที่ดังกล่าวก็ต้องพยายามทำตัวเองให้เล็กตามขนาดเสื้อผ้าจึงจะสามารถเข้าไปแทรกอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวได้ ด้วยเหตุนี้จึงแสดงให้เห็นว่าภายใต้วาทกรรมเรื่องความอ้วนความผอมนั้น ประเด็นในเรื่องแฟชั่นการแต่งกายนั้นได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการกำหนดความหมายของวาทกรรมดังกล่าว

3. วาทกรรมด้านความสวย

จากการวิเคราะห์ตัวบทที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสวยงามกับความอ้วนความผอม ผู้วิจัยพบว่า นอกจากความผอมจะได้รับคุณค่าจากการนิยามว่าผู้หญิงสวยคือผู้หญิงผอมแล้ว ความหมายเรื่องความสวยงามนั้นยังเป็นเรื่องที่มีการนิยามถึงอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ความหมายของความสวยได้ถูกนำไปนิยามและให้คุณค่ากับเรื่องอื่น ๆ ด้วย นั่นคือการให้นิยามของความสวยที่สัมพันธ์กับโอกาสในการประกอบอาชีพ และโอกาสด้านความรัก

3.1 โอกาสในการประกอบอาชีพ

เมื่อพิจารณาประเด็นเรื่องของความอ้วนความผอมกับความสวยงามนั้น ผู้หญิงส่วนใหญ่ต่างมีทัศนคติไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องการให้คุณค่าในทางบวกกับรูปร่างผอมบางในแง่ที่ว่าผู้หญิงที่

ผมคือผู้หญิงที่สวยกว่า ดูดีกว่า ดั่งตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ของคุณอ้อย วงกระท้อน (เทปรายการวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2546)

“ประกอบกับเราทำงานอยู่ตรงนี้ด้วย เราก็อยากให้มันผมม ดูดี เวลาพบปะผู้คนเราก็อยากให้มันสวย ดูดีหน่อย”

จากตัวบทสะท้อนให้เห็นว่า ในปัจจุบันองค์ประกอบด้านรูปร่างได้เข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ามาประกอบอาชีพโตอาชีพหนึ่งมากขึ้น เนื่องจากคุณลักษณะในเรื่องของรูปลักษณ์เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่สามารถมองเห็นได้ โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพเบื้องหน้าของแวดวงสื่อมวลชน ได้แก่ ดารา นักแสดง นักร้อง หรือนางแบบ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องพิจารณาที่รูปร่างหน้าตาก่อนจะดูที่ความสามารถ ยิ่งไปกว่านั้นอาชีพนี้ยังถือว่าเป็นบุคคลสาธารณะ ดังนั้นการสร้างภาพว่าเป็นตัวแทนของความสวยงามได้ทางหนึ่งก็คือการดูแลรูปร่างให้ผมมอยู่เสมอ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเนื้อหารายการแล้วพบว่า ในทัศนคติของผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว ความสวยงามรวมไปถึงรูปลักษณ์ภายนอกเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการประกอบอาชีพในวงการบันเทิง ดังคำพูดที่ว่า (เทปรายการวันที่ 25 มีนาคม 2546)

แขกรับเชิญ - แล้วเวลาถ่ายหนังถ่ายอะไร พอเห็นตัวจริงปั๊บ เอ๊ะ! คุณราตรีทำไมเดี๋ยวนี้อ้วนจังเลย ทำให้เราไม่มั่นใจที่จะออกทีวีหรือว่าไม่มั่นใจจะออกไปไหนแล้ว...ก็ทำยังไงได้เราก็อยากให้ลดเร็ว
พิธีกร - เพราะเรามีงาน มีทุกวันด้วย

และ (เทปรายการวันที่ 10 มิถุนายน 2546)

พิธีกร - แล้วปัญหาของคุณอันนี้อยู่ที่ไหนคะ
แขกรับเชิญ - ทั้งหมดเลยคะ ที่เห็นคือทั้งเอวใหญ่ สะโพกใหญ่ ตรงต้นขาที่ใหญ่ ซึ่งเมื่อต้นปีที่ผ่านมาก็ใหญ่มากกว่านี้ คือว่าเป็นคนที่แบบว่าไปไหนกับเพื่อนก็ต้องไปหาที่ซิม ทานโน้นทานนี้ ก็รู้สึกว่ามันไม่ไหวแล้ว ก็พยายามหาวิธีเป็นทางลัดที่จะช่วยให้ตัวเองเนี่ยมีร่างกายสมส่วนหรือเล็กลงจากเดิม

เห็นได้ว่าผู้ที่ทำงานในวงการบันเทิงนั้นต่างให้ความสำคัญกับรูปร่าง ทรวดทรงมากเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นบุคคลสาธารณะที่คนทั่วไปให้ความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสัดส่วน

ซึ่งมีความเชื่อว่าความสวย ความดูดีจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อตนมีรูปร่างที่ผอมเท่านั้น ส่วนรูปร่างที่อ้วนในกลุ่มของดารา นักแสดงถูกนิยามให้เป็นลักษณะที่ของร่างกายที่ไม่สมบูรณ์และไม่ได้สัดส่วน รวมทั้งยังเป็นการทำลายความมั่นใจเมื่อต้องพบปะสาธารณะชน หน้าซ้ำยังทำให้เกิดความอับอาย และทำให้สูญเสียโอกาสในการว่าจ้างให้ทำงานด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น หากมีสัดส่วนที่ผิดเพี้ยนไป ก็จะกลายเป็นคนที่ผิดแปลกไปจากผู้ร่วมอาชีพเดียวกันรวมทั้งก่อให้เกิดความสับสนในภาพลักษณ์ของดาราที่เชื่อว่าเป็นดารานักแสดงก็ต้องผอม ซึ่งก็จะทำให้โอกาสที่จะกลับเข้ามาทำงานอีกก็มีน้อย หรือหากมีโอกาสดังกล่าวก็ต้องลดความอ้วนเพื่อให้รูปร่างได้สัดส่วนตามที่ผู้ว่าจ้างต้องการเท่านั้น ดังคำให้สัมภาษณ์ของคุณภัสสร อติตนาแบบที่ว่า (เทปรายการวันที่ 10 มิถุนายน 2546)

“คะ อันนี้เป็นคนตัวใหญ่ และก็มีไขมันที่สะสมไว้ข้างในค่อนข้างจะเยอะ เพราะว่ามันอกรกทุกวันก็เห็นว่า โอ้โฮ! ตัวใหญ่ ตรงนี้ก็ใหญ่ ไม่ใช่อะไรนะคะที่แหม่ม คืออย่างนี้รอบ ๆ ตัวเองเนี่ยคุณบีเขาจะทำงานถ่ายรูป และนางแบบแต่ละคนก็จะหุ่นดี สวย และตัวเล็ก แล้วมายืนคู่กับอันนี้เหมือนแม่กับลูกเลยคะ คือเราจะตัวใหญ่มาก แล้วเขาก็พูดทุกวันนะคะว่าเขาอยากให้อันนี้กลับมาถ่ายชุดว่ายน้ำ แต่ก็ไม่มีอะไรปราบเซียนลง ก็สารพัดจะหาวิธีมาคะ”

และ (เทปรายการวันที่ 25 มีนาคม 2546)

พิธีกร – เห็นบอกว่าเคยถ่ายชุดว่ายน้ำด้วย

แขกรับเชิญ – ใช่ เขาก็ติดต่อมานะ เราก็ดูอวบ ๆ นะ แต่ถามว่าอยากถ่ายใหม่ อยากถ่ายนะ ก็อยากถ่ายเก็บไว้ดูตอนสมัยเรามีอายุใช่ไหมคะ ก็มีผลงานให้ดูคะตอนที่สมัยอ้วน ๆ ก็ลดลงมาได้ประมาณนี้คะ แล้วได้ถ่ายหนังสือเล่มนี้

ดังนั้นจากตัวบทดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นว่า ในบางอาชีพนั้นความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่อาจเข้ามาตัดสินว่าบุคคลนั้นจะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานด้วย เนื่องจากมีองค์ประกอบภายนอก ซึ่งก็คือ ด้านรูปร่าง หน้าตาที่เข้ามาเป็นส่วนสำคัญต่อการช่วยผลักดันให้บุคคลนั้นได้รับการยอมรับทั้งจากผู้ว่าจ้างและผู้ที่อยู่แวดล้อม ด้วยเหตุนี้ความอ้วนสำหรับอาชีพในวงการบันเทิงจึงหมายถึงอุปสรรคในการทำงาน ซึ่งผู้ที่อยู่ในวงการได้ก็ต้องฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้ได้งานซึ่งก็คือการไปลดความอ้วนนั่นเอง

ข้อสังเกตเพิ่มเติมจากการวิเคราะห์ตัวบทข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าตัวบทที่กล่าวถึงเป็น สนับสนุนให้เกิดการให้คุณค่าแก่ความผอมในทางบวก เนื่องจากผู้ที่มาตอบคำถามทั้งหมดเป็น บุคคลที่ทำงานอยู่ในวงการบันเทิงซึ่งต้องใช้รูปร่างหน้าตาในการประกอบอาชีพอยู่แล้ว นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า ไม่มีคนอ้วนหรือดารามีรูปร่างอ้วนมาพูดถึงการประกอบอาชีพของตนเลย ซึ่ง ความหมายดังกล่าวยังบอกเป็นนัยถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการทำงานในวงการบันเทิงว่าจะต้อง เป็นผู้มีรูปร่างผอมเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงแล้วการได้รับเลือกเข้าทำงานหรือไม่นั้น ไม่ได้ ขึ้นอยู่กับรูปร่างว่าอ้วนหรือผอม เพราะในระบบสังคมไทยยังให้ความสำคัญกับคุณวุฒิทางการ ศึกษาในการพิจารณาคัดเลือกเข้าทำงาน แต่เมื่อแขกรับเชิญของรายการเป็นดารา นักแสดงเกือบ ทั้งหมดและส่วนใหญ่ก็รับบทบาทการแสดงในฐานะนางเอกมากกว่าตัวประกอบ ซึ่งต้องใช้รูปร่าง หน้าตามากกว่าอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คำถาม-คำตอบเป็นไปในทางที่สอดคล้องกับแนวคิด ที่ว่าความผอมคือความสวย

3.2 โอกาสด้านความรัก

นอกจากโอกาสในการทำงานที่คนผอมจะมีมากกว่าคนอ้วนแล้ว ผู้วิจัยพบว่าตัวบทยังให้ ความหมายเชิงบวกแก่คนที่มีรูปร่างผอมในเรื่องของการได้รับความสนใจจากเพศตรงข้ามมากกว่า ดังตัวอย่าง (เทปรายการวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2546)

“เรื่องของความอ้วนและไขมันดูจะเป็นสิ่งที่สาว ๆ ทั้งหลายไม่ต้องการและกลายเป็น แพ้ขื่นแข่งกันผอมในหมู่วัยรุ่นเพื่อดึงดูดเพศตรงข้าม”

จากตัวบทที่หยิบยกขึ้นมานั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในสังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดโอกาส ให้ฝ่ายชายเป็นผู้เลือกหรือเป็นผู้ที่เสนอความต้องการแก่ฝ่ายหญิงก่อน ดังนั้นความพึงพอใจที่มี ต่อฝ่ายหญิงนั้นจึงเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดขึ้นมาจากกฎเกณฑ์หรือความต้องการของฝ่ายชายเป็นหลัก ในเรื่องของรูปร่างก็เช่นเดียวกัน ซึ่งจากตัวบทที่คัดเลือกมาก็สามารถสนับสนุนข้อเท็จจริงของ สังคมประการหนึ่งได้ว่าในสังคมไทยนั้นความคิดที่ยกย่องและสนับสนุนให้ผู้ชายเป็นใหญ่นั้นยัง แฝงฝังอยู่ในวาทกรรมของสังคม เช่นเดียวกับความหมายที่เกิดขึ้นจากวาทกรรมเรื่องความอ้วน ความผอมที่ผู้ที่เป็นหญิงต้องพยายามควบคุมตนเองเพื่อให้มีรูปร่างเป็นที่น่าพอใจของผู้ชาย ผู้วิจัย เห็นว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่ต่างให้ความสนใจกับการควบคุมน้ำหนัก หรือการหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ รูปร่างของตนมีส่วนโค้ง ส่วนเว้า โดยเชื่อว่าสามารถดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้ามได้ โดยวาท กรรมที่แสดงถึงกรอบคิดแบบชายเป็นใหญ่ได้สะท้อนผ่านตัวบทซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความอ้วนเป็นสิ่งที่ผู้หญิงไม่ต้องการ หรือเป็นเสมือนส่วนเกินในชีวิต และที่สำคัญความอ้วนคือ

อุปสรรคต่อการมีความรัก ทั้ง ๆ ในความเป็นจริงแล้ว เราก็มองอยู่ทั่ว ๆ ไปว่าคนอ้วนก็สามารถมีความรักหรือมีคู่ครองได้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า เรื่องความอ้วนความผอมไม่ใช่องค์ประกอบหลักของการมีความรักหรือมีชีวิตคู่อย่างราบรื่นและมีความสุข เพราะเรื่องของความรักความเข้าใจระหว่างกันแล้วโดยพื้นฐานแล้วน่าจะอยู่ที่ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และการปรับตัวเข้าหากันมากกว่าการเปลี่ยนแปลงรูปร่างเพื่อให้อีกฝ่ายยอมรับ ดังนั้นการประกอบสร้างความหมายในประเด็นนี้จึงแสดงถึงการปิดกั้นความหมายของความอ้วนในด้านบวก

จากการวิเคราะห์ด้วยบทในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความอ้วนความผอมกับความสวย ผู้วิจัยสรุปได้ว่าในสังคมปัจจุบัน การให้คุณค่ากับความสวยของผู้หญิงนั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขวาทกรรมที่ว่าความผอมคือความสวย ซึ่งวาทกรรมดังกล่าวได้เคลื่อนเข้ามาปิดบังความหมายของวาทกรรมความสวยของผู้หญิงในบริบทของความเป็นเมียและแม่ ซึ่งเป็นวาทกรรมที่มีมาแต่ดั้งเดิมของระบบครอบครัวไทย ดังนั้น เมื่อสังคมไทยได้รับเอาระบบคิดแบบตะวันตกเข้ามาประกอบกับบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงอยู่นอกบ้านมากขึ้น ความหมายของความสวยจึงเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งคุณค่าความสวยของผู้หญิงในปัจจุบันก็คือการมีรูปร่างผอมโดยพบว่าผู้หญิงผอมยังมีข้อได้เปรียบผู้หญิงอ้วนในหลายกรณีพบว่าความผอมเป็นโอกาสทางสังคมในด้านต่าง ๆ นั้นพบว่า ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของหน้าที่การงาน รวมไปถึงความสามารถในการดึงดูดความสนใจของเพศตรงข้ามได้ ดีกว่า ซึ่งความหมายดังกล่าวที่เกิดขึ้นก็เป็นการประกอบสร้างความหมายที่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของวาทกรรมกระแสหลัก ทั้งวาทกรรมเรื่องความผอมคือความสวย และ วาทกรรมในระบบสังคมที่ถือชายเป็นใหญ่ดังเช่นสังคมไทย

รายการสีสันวันสบาย

สำหรับรายการสีสันวันสบายซึ่งผู้วิจัยได้เลือกขึ้นมาในฐานะที่เป็นตัวแทนของรายการสำหรับสตรีที่ให้ความบันเทิง และจากการวิเคราะห์ความหมายเรื่องความอ่อนความผอมนั้นสามารถแสดงผลการศึกษาวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สภาพสังคม (The Construction of Reality)

ประเด็น	วาทกรรมที่สะท้อนผ่านตัวบท
1. วาทกรรมด้านการแพทย์ 1.1 การเป็นบ่อเกิดของโรค 1.2 การเป็นพิษภัยต่อสุขภาพ	- ความอ่อนเป็นต้นเหตุแห่งความไม่สบายกาย - สุขภาพด้านความอ่อนจำเป็นต้องได้รับการดูแล - ในบางครั้งรูปร่างที่ผอมอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ
2. วาทกรรมด้านแฟชั่น/การแต่งกาย	- ไม่พบประเด็นนี้
3. วาทกรรมด้านความสวย 3.1 โอกาสในการประกอบอาชีพ 3.2 โอกาสด้านความรัก	- ความอ่อนเป็นอันตรายและเป็นส่วนเกินที่มีต่อความสวยของผู้หญิง - โอกาสที่ผู้หญิงรูปร่างผอมจะถูกเลือกเข้าทำงานมีมากกว่าผู้หญิงอ้วน - ผู้หญิงผอมมีโอกาสนะใจเพศตรงข้ามมากกว่าผู้หญิงอ้วน - ผู้หญิงผอมคือผู้หญิงที่เซ็กซี่ในมุมมองของผู้ชาย - ผู้หญิงที่สมรสแล้วมองว่าความอ่อนเป็นปัญหาสำหรับชีวิตคู่

จากนี้เป็นข้อมูลในส่วนของการละเอียดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์รายการสีสันวันสบาย

1. วาทกรรมด้านการแพทย์

จากการวิเคราะห์ที่พบพบว่าประเด็นทางการแพทย์ของรายการสีสันวันสบายนั้นไม่ได้ให้ความสำคัญในด้านมาตรฐานทางการแพทย์ใน เช่น ในเรื่องของการดูว่าบุคคลนั้นมีน้ำหนักเกินมาตรฐานหรือไม่ โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง แต่อย่างไรก็ดีในเรื่องของผลลัพธ์ที่ออกมานั้นจะเป็นไปลักษณะที่สอดคล้องกับในประเด็นเรื่องความอ้วนความผอมที่นำมาเชื่อมโยงกับเรื่องของโรคภัยต่าง ๆ และเรื่องของสุขภาพร่างกายได้เช่นเดียวกัน

1.1 การเป็นบ่อเกิดของโรค

ในตัวเนื้อหารายการนั้น เมื่อกล่าวถึงเรื่องปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นพบว่ามีความสัมพันธ์กับน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้น อันเป็นผลกระทบต่อยุทธวิธีต่าง ๆ ภายในร่างกาย ซึ่งผลกระทบดังกล่าว นั้นจะทำให้เกิดปัญหาโดยเฉพาะในเรื่องของความเจ็บปวด และความเสื่อมสมรรถภาพ เป็นต้น ดังคำพูดของพิธีกร (เทปรายการวันที่ 20 พฤษภาคม 2546)

“แล้วก็อย่างคนที่น้ำหนักตัวมาก ๆ ก็เหมือนกัน บางทีมันจะมีปัญหาเรื่องข้อ เรื่องเข่า อะไรอย่างนี้”

ตัวอย่างที่หยิบยกขึ้นมาสามารถสะท้อนได้ว่าความหมายที่เกิดขึ้นจากน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้น หรือการมีรูปร่างที่อ้วนขึ้นนั้น แม้ความหมายจากคำพูดดังกล่าวจะมาจากความรู้สึกนึกคิดของผู้พูดโดยไม่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทางการแพทย์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักตัวและและส่วนสูงเหมือนกับเนื้อหาของรายการเพื่อนหญิง พลังหญิง แต่อย่างไรก็ดีพบว่าความหมายโดยนัยที่เกิดขึ้นก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับวาทกรรมทางด้านการแพทย์ที่ในลักษณะของผลกระทบที่ตามมากรับร่างกาย นั่นคือความอ้วนเป็นบ่อเกิดของปัญหาที่คุกคามร่างกาย

1.2 การเป็นพิษภัยต่อสุขภาพ

เนื่องจากในปัจจุบันกระแสค่านิยมในเรื่องรูปร่างเป็นสิ่งที่ได้รับการตอบรับจากผู้หญิงทั่วโลก ส่งผลให้ผู้หญิงต่างพากันควบคุมดูแลรูปร่างด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา เพื่อต้องการให้ตนเองมีรูปร่างที่ผอมตามค่านิยมของสังคม ประกอบกับยุคสมัยปัจจุบันกระแสของความใส่ใจในสุขภาพเริ่มเป็นที่แพร่หลายมากขึ้น ด้วยเหตุนี้เมื่อกระแสดังกล่าวกำลังเป็นที่สนใจของคนในสังคม จึงทำให้ประเด็นในเรื่องความอ้วนความผอมถูกหยิบยกขึ้นมาเสนอในฐานะที่มีความหมายรวมไป

ถึงเรื่องของการดูแลรักษาสุขภาพด้วย ดังเนื้อหาการพูดของเภสัชกรที่ว่า (เทปรายการวันที่ 24 เมษายน 2546)

“เพราะฉะนั้นมีวิธีไหนบ้างที่ทำให้ไขมันส่วนเกินหายไปเป็นกิโลๆ แล้วก็สุขภาพไม่เสียด้วย”

และ (เทปรายการวันที่ 1 พฤษภาคม 2546)

“การที่จะมีหุ่นให้ได้สัดส่วนไปพร้อม ๆ กับการที่สุขภาพดี ไม่ใช่เรื่องยาก หากคุณรู้จักวิธีเลือกและสรรหาวิธีการดูแลรูปร่างของตัวเองให้เป็น”

จากการวิเคราะห์ที่ตัวบทข้างต้น เนื่องจากผู้นำเสนอตัวบทเป็นเภสัชกรจึงพบว่าการพูดเรื่องการลดความอ้วนนอกจากจะเป็นไปตามวาทกรรมกระแสหลักแล้วความหมายที่เกิดขึ้นยังสอดคล้องกับวาทกรรมการแพทย์ในปัจจุบันที่มองว่าคนผอมคือคนที่สุขภาพดี ในขณะที่คนอ้วนคือคนที่เปราะบาง ซึ่งความหมายที่เกิดขึ้นเสมือนเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงแนวโน้มของทางความคิด ความเชื่อของคนในปัจจุบันที่แสดงถึงกระแสแห่งการต่อต้าน และความไม่พึงพอใจต่อรูปร่างที่อ้วนหรือการมีไขมันส่วนเกินตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เนื่องจากเชื่อว่าส่วนเกินต่าง ๆ เหล่านี้คือต้นเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย ซึ่งทำให้ประเด็นเรื่องสุขภาพกับไขมันส่วนเกินกลายเป็นสิ่งที่ผู้หญิงทุกคนต้องได้รับการควบคุมดูแลรูปร่างในแบบต่าง ๆ โดยกำกับอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการมีสุขภาพดีด้วย ซึ่งแนวคิดนี้ก็กำลังเป็นที่แพร่หลายในสังคมไทยและสังคมโลก ตรงจุดนี้ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าในความเป็นจริงนั้นความอ้วนกับสุขภาพอาจมีความสัมพันธ์กันในแง่ของคนอ้วนแต่มีสุขภาพที่แข็งแรงก็ได้ แต่เมื่อวาทกรรมด้านการแพทย์กลายเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ ทุกคนจึงมองว่าความผอมหมายถึงการมีสุขภาพดี

จากเหตุผลในข้างต้นที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงเรื่องความอ้วนกับการมีสุขภาพดีนั้น ผู้วิจัยพบว่ามีตัวบทที่แสดงถึงแนวคิดที่ทวนกระแสเรื่องความผอมกับการมีสุขภาพดี ซึ่งตัวบทดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการลดน้ำหนักเพื่อให้ผอมจนมีผลกระทบต่อสุขภาพ (เทปรายการวันที่ 3 มิถุนายน 2546)

แขกรับเชิญ - ก็คือเหมือนก่อนนี้ไม่ค่อยให้ความสนใจมาก คิดแต่เพียงว่าทำยังไงถึงจะสวย ทำอย่างไรถึงไม่ให้อ้วน ทำอย่างไรถึงจะผอม จะคิดแต่ทำให้ฉันผอม ไม่ค่อยคิดถึงว่าทำยังไงถึงจะดีต่อสุขภาพเรา

จากตัวอย่างที่หยิบยกขึ้นมาแสดงให้เห็นถึงวิธีคิดที่ไม่เป็นไปตามกระแสเท่าไรนัก เนื่องจากตามความคิดกระแสหลักแล้วมองว่าความผอมคือการมีสุขภาพดี แต่จากตัวบทข้างต้น กลับสะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องจากการพยายามลดความอ้วนจนมีรูปร่างผอมแต่กลับส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เนื่องจากผู้ที่ลดน้ำหนักมักจะสนใจในเรื่องของตัวเลขของน้ำหนักในร่างกาย รวมทั้งรูปร่างที่ดูผอมหรือเล็กกลงกว่ารูปร่างเดิมให้มากที่สุด ทำให้ขาดความคำนึงถึงเรื่องสุขภาพ จนกลายเป็นว่าผอมแต่สุขภาพเสีย

จากการวิเคราะห์ตัวบทข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายเรื่องความอ้วนความผอม ในประเด็นเรื่องการแพทย์ที่สัมพันธ์กับการเกิดโรคและสุขภาพซึ่งพบว่าในกรณีนี้ผู้นำเสนอตัวบทคือกลุ่มดารานางแบบที่ภาพลักษณ์ที่รู้จักในเรื่องของความสวยงามของรูปร่างรวมทั้งมีประสบการณ์ในเรื่องการลดความอ้วนมาแล้ว ซึ่งเมื่อพูดถึงเกี่ยวกับความอ้วนจึงมีความหมายในแง่ลบ โดยเฉพาะในความหมายที่ว่าความอ้วนเป็นบ่อเกิดของความไม่สบายกาย นอกจากนี้ในประเด็นด้านสุขภาพพบว่าการหมายของความผอมในมุมมองของแพทย์มองว่าความผอมเป็นเรื่องของการมีสุขภาพดีและแข็งแรง ในขณะที่ความอ้วนถูกมองว่าเป็นส่วนเกินของการมีสุขภาพดี แต่กลับไม่มีการพูดถึงปัญหาสุขภาพกับความอ้วนแต่อย่างไร ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการพูดที่เป็นไปตามวาทกรรมกระแสหลัก แต่อย่างไรก็ตามพบว่าความหมายของความผอมจะถูกลดคุณค่าลงทันที เมื่อพบว่ามีในการลดน้ำหนักมีการคำนึงถึงความพอใจของตัวเองจนอยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์มาตรฐานทางการแพทย์ที่กำหนดไว้

2. วาทกรรมด้านแฟชั่น/เครื่องแต่งกาย

จากการคัดเลือกตัวบทเกี่ยวกับประเด็นนี้พบว่า ไม่ปรากฏประเด็นเรื่องแฟชั่นที่เกี่ยวข้องกับความอ้วนความผอมในรายการสี่สัปดาห์สบายแต่อย่างใด ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้ว่าในมุมมองด้านแฟชั่นที่รวมไปถึงการแต่งกายนั้นอาจจะไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่ทั้งทางผู้ผลิตรายการพิธีกรและผู้ที่มีส่วนสนทนาในรายการเห็นว่าประเด็นดังกล่าวจะสามารถสื่อความหมายในหัวข้อเรื่องความอ้วนความผอมของผู้หญิงได้ หรืออาจมองได้ว่าในเรื่องของแฟชั่นการแต่งกายนั้นเป็นเรื่องของความชอบของแต่ละบุคคล ซึ่งทั้งคนอ้วนและคนผอมไม่จำเป็นต้องตกอยู่ภายใต้กรอบหรือกฎเกณฑ์ของแฟชั่นเหล่านี้ก็ได้

3. วาทกรรมด้านความสวย

จากการหยิบยกตัวบทขึ้นมาพบว่าภายใต้กฎเกณฑ์ของวาทกรรมเรื่องความอ้วนความผอม ผู้วิจัยพบว่าประเด็นที่สำคัญกับเรื่องดังกล่าวมากที่สุดคือความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความหมายของความสวยกับรูปร่างผู้หญิง ดังนั้น เมื่อความอ้วนบังเกิดขึ้นกับร่างกายของตนเอง ทำให้ผู้หญิงต่างมองว่าความอ้วนถือเป็นภาวะทำลายความมั่นใจของความเป็นผู้หญิง, ความอ้วนยังเป็นสิ่งที่ผู้หญิงพึงระวังและหลีกเลี่ยง ยิ่งไปกว่านั้นความอ้วนยังเป็นสิ่งที่น่าอับอาย รวมทั้งเป็นปัญหาที่ต้องการวิธีการที่จะนำมาใช้แก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังตัวอย่างการพูดของพิธีกรรายการ (เทปรายการวันที่ 20 พฤษภาคม 2546)

“ไม่เอา กลัวอ้วนนะจ๊ะ นี่เพิ่งผอมลงไปนิดนึงแล้ว ไม่ไหวนะจ๊ะ เซอร์ก็เหมือนกันนะ ประเภททำเอง ซิมเอง ระวังนะอ้วนไม่รู้ตัวนะ”

จากตัวบทสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเรื่องของความอ้วนกลายเป็นเรื่องอันตรายหรือเรื่องที่น่าสะพรึงกลัวสำหรับผู้หญิง โดยความหมายจากตัวบทชี้ให้เห็นว่าเรื่องความอ้วนเป็นสิ่งที่ผู้หญิงไม่ควรประมาทดังนั้นเมื่อเป็นผู้หญิงจึงจำเป็นต้องระมัดระวังเรื่องความอ้วนที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาโดยที่ผู้หญิงไม่รู้ตัว ซึ่งสังเกตได้จากตัวบทว่าความอ้วนนั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้หญิง เช่น การทำขนมซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับผู้หญิงโดยตรง

มากไปกว่านั้น ความอ้วนยังเป็นสาเหตุทำให้เกิดความอับอายในวงสังคมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ท่ามกลางคนใกล้ชิด เช่น ในกลุ่มเพื่อน เป็นต้น ดังตัวอย่างเนื้อหารายการที่ว่า (เทปรายการวันที่ 22 พฤษภาคม 2546)

ผู้หญิงอ้วน : เป็นคนชอบรับประทานอาหารมากนะคะ ก็จะมีอ้วนมาก ก็จะมีเพื่อน ๆ แซวตลอดเลย

จากตัวบทในข้างต้นมีข้อสังเกตได้ว่าผู้นำเสนอตัวบทคือตัวแทนของผู้หญิงอ้วน และจากตัวบทสามารถวิเคราะห์ได้ว่าความอ้วนกับความผอมทำให้เกิดความไม่เสมอภาคขึ้นในสังคม เห็นได้จากคนอ้วนกลายเป็นกลุ่มของคนที่ไม่เป็นที่ยอมรับให้เข้าสังคม ซึ่งมีนัยยะว่าสังคมให้การยอมรับคนที่รูปร่างผอมมากกว่าคนอ้วน ดังนั้นคนที่มีรูปร่างผอมจึงหมายถึงคนส่วนใหญ่ของสังคม ส่วนคนอ้วนกลายเป็นคนกลุ่มน้อยหรือเป็นตัวตลกที่ถูกตำหนิจากคนรอบข้าง โดยผู้วิจัยพบว่าในการนำเสนอเรื่องความอ้วนความผอมนั้นแม้แต่ผู้นำเสนอตัวบทที่เป็นตัวแทนของคนอ้วนยังพูดถึง

ปัญหาของความอ้วน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการพูดที่เป็นไปตามวาทกรรมหลักของสังคมได้อย่างชัดเจนในประเด็นที่ว่าความผอมคือความสวยนั่นเอง

นอกจากนี้ความอ้วนจะเป็นสิ่งที่ทำลายความมั่นใจและทำให้คนอ้วนกลายเป็นคนแปลกแยกจากกลุ่มแล้ว ความอ้วนยังถูกให้ความหมายในแง่ลบซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นถูกนำไปเปรียบเทียบกับสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ ดังคำให้สัมภาษณ์แซกรับเชิญ (เทปรายการวันที่ 25 มีนาคม 2546)

“ตอนนั้นอ้วนมากจนมีการตั้งฉายาจากเพื่อน ๆ เรียกชื่อเล่นจากหมูว่าเป็นหมี่ เพราะน้ำหนักเพิ่มมากขึ้นถึง 88 กิโล”

จากการวิเคราะห์ดิวทอนในข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการมีน้ำหนักตัวที่เพิ่มมากขึ้นกลายเป็นตราบาปของคนอ้วนเพราะถูกนำไปเปรียบเทียบกับสัตว์ ซึ่งความหมายของการถูกตั้งฉายาล้อเลียนอันเป็นผลมาจากความอ้วนนอกจากจะแสดงให้เห็นว่าคนอ้วนเป็นคนที่มีผิดปกติและแปลกแยกจากกลุ่ม มากไปกว่านั้นการตั้งฉายาที่นำความอ้วนไปเปรียบเทียบกับสัตว์ยังถือเป็นการลดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงอ้วนอย่างมาก (Dehuman) ซึ่งแม้การเปรียบเทียบกับสัตว์ที่ดูน่ารักอย่างเช่น หมี่ แต่สุดท้ายแล้วความหมายในลักษณะที่ลึกซึ้งก็คือความอ้วนหมายถึง สัตว์ซึ่งอยู่ในขอบเขตของ “การไม่ใช่มนุษย์” หรือ “การไม่มีความเป็นมนุษย์” นั่นเอง

อย่างไรก็ดี จากดิวทอนพบว่าในขณะที่ความอ้วนทำให้เกิดผลในทางลบกับผู้หญิงอ้วนหลายประการ แต่ในทางกลับกันความผอมกลายเป็นสิ่งที่ผู้หญิงด้วยกันเองต่างให้การยกย่อง ขึ้นชมในฐานะที่เป็นผู้เอาใจใส่ดูแลตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงที่ผอมกลับกลายเป็นผู้หญิงที่สังคมปัจจุบันยอมรับว่าเป็นผู้หญิงที่สวย และเป็นผู้หญิงที่น่าอิจฉาในหมู่ผู้หญิงด้วยกัน ดังตัวอย่างการพูดของพิธีกร (เทปรายการวันที่ 6 พฤษภาคม 2546)

“พี่ก็อ้วนมีลูกมาแล้ว 9 เดือนแต่รูปร่างตอนนี้ดีมาก ๆ เลย ขอชม”

และ

“อิจฉามาก ๆ ทำไมหุ่นดีอย่างนี้ เอวตีตินิ่ง”

ดังนั้นความหมายของความผอมที่สะท้อนจากตัวบทแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงผอมหมายถึงผู้ที่ดูแลตัวเองจนมีรูปร่างในแบบฉบับของความเป็นผู้หญิงสวย รวมทั้งผู้หญิงผอมยังเป็นที่ยอมรับของสังคมอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงผอมถือเป็นรูปร่างที่ผู้หญิงส่วนใหญ่ต้องการ ด้วยเหตุนี้ เมื่อแนวโน้มทางสังคมโดยทั่วไปมองว่าผู้หญิงตัวเล็ก ๆ รูปร่างผอมคือผู้หญิงสวย ด้วยเหตุนี้ ภาวะต่าง ๆ จึงตกแก่ผู้หญิงอ้วนที่ต้องจัดการและเปลี่ยนแปลงตนเองในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย เพื่อให้ตนเองสามารถมีพื้นที่ยืนอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นใจ

จากการนำเสนอตัวบทในข้างต้นพบว่าพื้นที่ระหว่างผู้หญิงผอมและผู้หญิงอ้วนในฐานะผู้นำเสนอวาทกรรมเรื่องความอ้วนความผมนั้นมีความเหลื่อมล้ำกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งปรากฏว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ในสื่อเป็นพื้นที่ของคนผอมที่มาพูดถึงการลดความอ้วนด้วยวิธีต่าง ๆ จนมีรูปร่างผอมตามที่ต้องการ ในขณะที่คนอ้วนซึ่งมีพื้นที่อยู่ในสื่อน้อยอีกทั้งเป็นพื้นที่ดังกล่าวยังเป็นพื้นที่ของการแสดงภาพลักษณะที่ตัวเองเป็นคนที่ไม่ดีไม่ดี ต้องการจะมีรูปร่างผอมเพื่อให้เป็นคนปกติในสังคม ซึ่งการพูดดังกล่าวของผู้นำเสนอตัวบททั้ง 2 กลุ่มล้วนสะท้อนให้เห็นว่าเป็นการพูดที่เป็นไปตามวาทกรรมหลักของสังคมแทบทั้งสิ้น

3.1 โอกาสในการประกอบอาชีพ

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป ผู้หญิงมีโอกาสออกจากบ้านเพื่อศึกษาหาความรู้ รวมทั้งพบปะผู้คนมากขึ้น อย่างไรก็ตามในเวลานี้เห็นได้ว่าโอกาสทางการงานและโอกาสการเลือกคู่ครองของผู้หญิงเปลี่ยนไปจากเดิม อิทธิพลของรูปร่างกลายเป็นปัจจัยที่สร้างโอกาสให้กับผู้หญิงที่มีรูปร่างผอม ทั้งในเรื่องของหน้าที่การงานและความรัก

เมื่อพิจารณาประเด็นเรื่องของความอ้วนความผอมที่สัมพันธ์กับการประกอบอาชีพพบว่าในเรื่องมาตรฐานเกี่ยวกับรูปร่างในแต่ละอาชีพหรือแต่ละสถานที่ การให้ความหมายว่าอ้วนหรือผมนั้นไม่สามารถระบุหรือกำหนดได้แน่นอนตายตัว ยกตัวอย่างเช่น การเปรียบเทียบระหว่างมาตรฐานรูปร่างของวงการนางงามกับวงการบันเทิง ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของคุณลีลาวดี อติตนาแบบ (เทพธิดาการวันที่ 30 เมษายน 2546)

“คือตอนนั้นเริ่มเข้าวงการบันเทิงจากการประกวดนางสาวไทย ซึ่งน้ำหนัก 55 ถือว่า โอเค กำลังดี พอหลังจากนั้นเดินแบบบ้าง ถ่ายละคร พระเอกจะตัวเล็ก ๆ พอเราไปถ่ายก็เป็นผู้หญิงร่างใหญ่ แล้วก็ถ่ายแบบ เดินแบบ ชุดจะฟิตมาก ก็ต้องลด อยากรจะได้ซัก 50”

เห็นได้จากตัวบทที่หยิบยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างนั้นแสดงให้เห็นว่า บทบาทของตำแหน่งหน้าที่การงานได้เข้ามามีส่วนในการให้คำนิยามรูปร่างที่เป็นมาตรฐานของผู้หญิง รวมทั้งสร้างความแตกต่างระหว่างความปกติและความผิดปกติของผู้หญิงโดยอยู่บนพื้นฐานของอาชีพที่แตกต่างกัน สังเกตได้ว่า ในขณะที่รูปร่างของคนหนึ่งคนกับอีกอาชีพหนึ่ง รูปร่างในลักษณะนี้จัดได้ว่าเป็นรูปร่างที่สวยงามและได้มาตรฐาน แต่ในขณะที่เดียวกันหากรูปร่างดังกล่าวเข้าสู่กฎเกณฑ์ของอีกอาชีพหนึ่งก็อาจทำให้รูปร่างในลักษณะเดียวกันนี้กลายเป็นรูปร่างที่ผิดมาตรฐานหรือไม่ได้สัดส่วน คือ อ้วนไปนั่นเอง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นดารา นักแสดงนั้น ความสามารถทางการศึกษาจะมีความสำคัญน้อยกว่าในเรื่องของรูปร่างหน้าตา ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบหลักของผู้ที่ทำงานอยู่เบื้องหน้าในฐานะเป็นบุคคลสาธารณะ ทำให้บุคคลในกลุ่มอาชีพดังกล่าวมีความจำเป็นต้องพิถีพิถันในเรื่องการควบคุมดูแลรูปร่างเป็นพิเศษกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ดังคำพูดที่ว่า (เทพปราชญ์ในวันที่ 30 เมษายน 2546)

“คนที่มีอาชีพอยู่ในวงการบันเทิง พบปะผู้คนมากมาย รูปร่างหน้าตาก็ต้องดูแลกันเป็นพิเศษ”

และ

“แต่คล้าย ๆ เหมือนกับความจำเป็นในการอยู่ในวงการบันเทิงต้องผอมค่ะ”

จากตัวบทในข้างต้นได้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างความผอมและโอกาส โดยผู้วิจัยพบว่าเนื่องจากผู้นำเสนอตัวบทคือกลุ่มดาราที่ลี้ลับผ่านงานแสดงในบทบาทเอกแทบทั้งสิ้น โดยไม่ปรากฏว่ามีดาราที่รูปร่างอ้วนมาพูดในเรื่องความอ้วนความผอมเลย ซึ่งสังเกตได้ว่าภาพลักษณ์นางเอกสำหรับละครไทยส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ของผู้ที่มีรูปร่างเล็ก ๆ ในขณะที่คนอ้วนก็เป็นนักแสดงได้แต่แทบจะไม่มีดาราที่รูปร่างอ้วนได้รับบทบาทเอกเลย โดยส่วนใหญ่ดาราอ้วน ๆ จะได้รับบทที่สร้างความขบขันซึ่งเป็นผลมาจากการมีรูปร่างอ้วน ดังนั้นความหมายเรื่องความอ้วนความผอมที่สะท้อนผ่านตัวบทจากผู้นำเสนอตัวบทในฐานะนางเอกละครจึงเป็นไปตามวาทกรรมกระแสหลักนั่นคือการให้คุณค่ากับความผอมในเชิงบวกในฐานะที่ความผอมเป็นตัวสร้างโอกาสในการทำงาน ด้วยเหตุนี้มาตรฐานด้านรูปร่างของผู้ที่ทำงานในวงการบันเทิงส่วนใหญ่ นอกจากจะเน้นไปที่รูปร่างที่ผอมบางแล้ว ไม่เพียงเท่านั้นในเรื่องของสัดส่วนหรือน้ำหนักของดารา

นักแสดงจะต้องเป็นไปตามที่ผู้ผลิตหรือผู้ว่าจ้างต้องการด้วย โดยถือเป็นที่หน้าของดารานักแสดง ในการหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อควบคุมดูแลรูปร่างของตนเองให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ว่าจ้าง ซึ่งเมื่อยึดถือปฏิบัติตามแล้วก็จะมีโอกาสทำงานดังกล่าว ดังนั้น การดูแลรูปร่างให้ผอมจึงกลายมาเป็นกฎระเบียบที่เหล่าดารานักแสดงทั้งหลายจะต้องยึดถือและปฏิบัติ เพื่อรักษาโอกาสในการทำงานในอาชีพนี้ไว้

จากการวิเคราะห์ตัวบทสามารถสรุปเพิ่มเติมได้ว่า ในประเด็นของความอ่อนความผอม โอกาสทางหน้าที่การงานนั้น มีลักษณะคล้าย ๆ กับเรื่องของแพชชันการแต่งกายในยุคสมัยปัจจุบัน ที่มีผลผลักดันให้ผู้หญิงต้องเปลี่ยนแปลงรูปร่างเพื่อให้สวมใส่เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายตามสมัยนิยมได้ เช่นเดียวกันกับเรื่องของอาชีพดารานักแสดงที่บทบาทหน้าที่ต่าง ๆ กลายมาเป็นตัวกำหนดขนาดของรูปร่างและน้ำหนักของเหล่าดารานักแสดงทั้งหลาย โดยต้องพยายามควบคุมตัวเอง เพื่อให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับ อย่างเช่น บทบาทนางเอกซึ่งพื้นที่สำหรับบทบาทนี้ ถูกจับจองด้วยผู้มีรูปร่างผอมเท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ในบางอาชีพการให้คุณค่าของคนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้หรือระดับการศึกษาเหมือนที่สังคมส่วนใหญ่ใช้เป็นมาตรฐานในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานเสมอไป ในทางตรงกันข้ามบางอาชีพ เช่น ในวงการบันเทิง ค่านิยมของสังคมในเรื่องรูปร่างกลับเข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคัดเลือกคนในกระบวนการคัดเลือกเข้าทำงานแทนที่ระบบความคิดเรื่องของวุฒิการศึกษา ซึ่งอาชีพในวงการบันเทิงเป็นตัวอย่งที่ชี้ให้เห็นว่ารูปร่างมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนผอมจะมีโอกาสในการเข้าทำงานในการบันเทิงมากกว่าคนอ้วน

3.2 โอกาสด้านความรัก

จากการหยิบยกตัวบทที่เกี่ยวข้องกับเรื่องรูปร่างกับการดึงดูดความสนใจทางเพศนั้น สามารถอธิบายถึงข้อเท็จจริงทางสังคมได้ว่า สังคมไทยยังคงอยู่ภายใต้ความคิดความเชื่อเรื่องชายเป็นใหญ่ โดยสะท้อนออกมาในมุมมองของการเป็นผู้กำหนดมาตรฐานในเรื่องรูปร่างของผู้หญิงโดยผ่านการแสดงออกด้านความพึงพอใจทางเพศ ดังตัวอย่างเนื้อหารายการตอนหนึ่งที่ว่า (เทปรายการวันที่ 29 พฤษภาคม 2546)

“พวกหนุ่ม ๆ มักชอบสาวหุ่นดี”

และ (เทปรายการวันที่ 22 พฤษภาคม 2546)

“คงไม่มีผู้หญิงคนไหนที่ทนได้ ถ้าเจอเพื่อน ๆ หรือเจอหนุ่ม ๆ ที่ตัวเองหมายปอง ทักทาย หรือสนทนาเรื่องเกี่ยวกับรูปร่างอันอ้วนท้วน และความเจ้าเนื้อของตัวเอง”

จากการวิเคราะห์ตัวบทในข้างต้นหมายความว่า การแสดงอำนาจที่เหนือกว่าของผู้ชาย จะมีมากขึ้นเมื่อถูกนำมาแสดงออกภายในโครงสร้างสังคมที่ถือระบบชายเป็นใหญ่ สอดคล้องกับ ตัวบทที่ผู้วิจัยหยิบยกขึ้นมา ซึ่งมีนัยยะว่าภายใต้บริบทของสังคมที่ถือระบบชายเป็นใหญ่ผู้ชายคือ เพศที่มีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง เห็นได้จากสถานภาพของผู้ชายที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของผู้นำเสนอ ตัวบทที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกำหนดมาตรฐานและการตัดสินความสวยงามในรูปร่างของผู้หญิง ผู้ชายจะอยู่ในฐานะผู้เลือกในขณะที่ผู้หญิงคือผู้ที่ถูกเลือก โดยสังเกตได้ว่ามาตรฐานด้านรูปร่างที่ ผู้ชายกำหนดนั้นจะไม่มีลักษณะที่เน้นนอนตายตัวเหมือนกับลักษณะกฎเกณฑ์ทางการแพทย์ที่มี วิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ ซึ่งพบว่าผู้ชายตัดสินรูปร่างของผู้หญิงในอุดมคติจากการมองและความรู้สึกซึ่งเป็นเรื่องของอารมณ์มากกว่าเรื่องของเหตุผล

ยิ่งไปกว่านั้น ตัวบทเกี่ยวกับประเด็นนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่า ในขอบเขตของความรักระหว่าง เพศในสังคมไทยนั้นยอมรับให้ผู้ชายเป็นผู้เลือกฝ่ายหญิง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบอกรัก หรือ การแสดงความสัมพันธ์ทางเพศต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นไปตามความพึงพอใจของผู้ชายก่อนเสมอ ด้วย เหตุนี้เองเมื่อผู้หญิงตกอยู่ในสถานภาพที่เป็นรองในเรื่องการเป็นฝ่ายแสดงออกด้านความรักหรือ ความต้องการทางเพศ จึงเป็นสาเหตุให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ต้องทำการเปลี่ยนแปลงตัวเอง เพื่อให้ เป็นไปตามความพึงพอใจของฝ่ายชาย เช่นเดียวกับเรื่องของสัดส่วนหรือรูปร่าง

ดังนั้น เมื่อโครงสร้างทางสังคมได้กำหนดให้ผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าในฐานะผู้นิยามความ สวยของผู้หญิง ผู้วิจัยพบว่าในประเด็นเรื่องความผอมนั้นผู้ชายได้นิยามความหมายอื่น ๆ เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการนิยามว่าผอมคือความสวย ดังตัวอย่างเนื้อหารายการตอนหนึ่งที่ว่า (เทป รายการวันที่ 29 พฤษภาคม 2546)

คุณสาว ๆ เคยตั้งคำถามกับตัวเองบ้างไหมคะว่าผู้ชายมองผู้หญิงเช็กซีที่ตรงไหน วันนี้เรามี หลากหลายมุมมองจากผู้ชายมาเล่าสู่กันฟังค่ะ”

ทีน – ก็น่ารัก ตัวเล็ก ผิวขาว น่าทะนุถนอม จะดูเช็กซีขึ้นมากเลยนะครับผม

จ๊อบ - ส่วนไหนที่น่าสนใจของเขา ผมคิดว่าน่าจะเป็นที่ขา ชอบมองขาเขา ชอบมองลีลาการเดิน เพราะลีลาการเดินของคนสื่อได้ถึงความกระฉับกระเฉง ความว่องไว แล้วก็ความไม่อึดอาดยืดอาด
ทิน - อันดับแรกที่ผมมองคือเรียวกา รูปร่างต้องกะทัดรัด ผอมเพรียวครับ ไม่จำเป็นว่าต้องมี
เว้า มี curve อะไรให้มันมากมาย ให้สมส่วนก็ดีแล้ว ชอบแล้วครับ

จ๊อบ - ส่วนหน้าตานะ ผมว่านะ ส่วนขาของผู้หญิงนี้เป็นหลักเลย เซ็กซี่ที่สุดแล้วครับ

ทิน - น่ารัก หมวย ตัวเล็ก น่ารัก ต้องเพรียว ๆ หน่อยครับ

จากการวิเคราะห์ที่ตัวบทผู้วิจัยพบว่ามี การให้ความหมายเรื่องความผอมที่นอกเหนือจาก
ความสวยก็คือ ความผอมถูกมองในฐานะของความเซ็กซี่ ซึ่งมีนัยยะถึงการมีความดึงดูดทางเพศ
(Sex Appeal) นั่นเอง ซึ่งผลจากการนิยามดังกล่าวทำให้คนอ้วนกลายเป็นคนที่จัดอยู่ในกลุ่มที่
นอกเหนือความสนใจของผู้ชายหรือคนที่ไม่มีดึงดูดความสนใจต่อเพศตรงข้าม ทั้งที่ในความเป็น
จริงแล้วความหมายแรกเริ่มเดิมทีของคำว่าเซ็กซี่นั้นถูกใช้ในเรื่องของการแต่งกายของผู้หญิงซึ่งไม่
ว่าจะเป็นผู้หญิงอ้วนหรือผู้หญิงผอมก็สามารถเป็นผู้หญิงที่เซ็กซี่ได้จากการแต่งกาย แต่ในปัจจุบัน
ความหมายดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้ในการนิยามรูปร่างของผู้หญิงผอม เป็นผลทำให้ผู้หญิงอ้วน
กลายเป็นกลุ่มที่อยู่นอกขอบเขตคำนิยามดังกล่าวไปโดยปริยาย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกต
ว่า ในการนิยามความหมายเรื่องความผอมในกลุ่มผู้ชายนั้นมีลักษณะของการแยกส่วนและเน้นไป
ที่รายละเอียด นั่นคือ เป็นการให้คำนิยามเฉพาะส่วนของร่างกาย เช่น เรียวกา ซึ่งมีผลต่อ
ภาพลักษณ์ความแตกต่างระหว่างความอ้วนกับความผอมได้เช่นกัน นั่นคือ เมื่อเป็นผู้หญิงผอมมี
เรียวกาเล็ก ก็แสดงถึงความกระฉับกระเฉง แต่หากเป็นผู้หญิงอ้วนหรือมีขาใหญ่จะแสดงถึงความ
ซ้ำ ความเชื่อย เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว จากการวิเคราะห์ที่ตัวบทผู้วิจัยยังพบว่าความหมายของความอ้วนได้ถูก
นำไปเชื่อมโยงกับสถาบันครอบครัว เพราะนอกเหนือจากความอ้วนจะทำให้ผู้หญิงถูกจัดอยู่ใน
กลุ่มของผู้หญิงที่ไม่สวย ไม่เซ็กซี่ในสายตาของผู้ชายแล้ว มากไปกว่านั้น ความอ้วนยังเป็นสาเหตุ
ของปัญหาครอบครัวได้อีกด้วย ดังตัวอย่าง (เทปรายการวันที่ 6 พฤษภาคม 2546)

เซอร์รี่ - ช่างบ้านเค้าทะเลาะกันดังมากจนเราได้ยิน ผู้หญิงก็บอกผู้ชาย "เธอเปลี่ยนไป" ผู้ชายก็
บอกว่า "เธอเปลี่ยนไป" สุดท้ายผู้ชายบอกว่าเธอเปลี่ยนไป ฉะนั้นอยู่กับเธอ เธอยิ่ง X
ผู้หญิงร้องไห้เดินออกไปเลย

ตุ๊ก: พี่ว่าน่าจะดีใจนะ ยิ่งอยู่ยิ่ง X มันเป็นส่วนสำคัญของชีวิตคู่ล่ะ

เซอร์รี่: พี่ตุ๊กขาที่ X นี่ไม่ใช่ X แบบไหนนะคะ XL ค่ะ คือรอบเอวกลายเป็นรอบโอง่งไปแล้วค่ะ

ดึก: คือผู้หญิงอ้วนขึ้น

เชอรี: มันเจ็บใจตรงนี้

จากตัวบทในข้างต้นพบว่า ความหมายของความอ้วนเป็นความหมายในด้านลบ โดยสังเกตได้ว่าผู้หญิงที่เผชิญปัญหาดังกล่าวคือผู้หญิงที่ผ่านการสมรสแล้ว ซึ่งหากเปรียบเทียบจากตัวบทก่อนหน้านี้จะเกี่ยวข้องกับผู้หญิงที่มีสถานภาพโสดมากกว่า แต่เมื่อดูที่ผลลัพธ์จะเห็นได้มีแทบจะไม่มี ความแตกต่างกันในการนิยามความหมายนั้นคือความอ้วนเป็นปัญหาสำหรับผู้หญิงในเรื่องของความรัก อย่างไรก็ตามก็ดีผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วสังคมไทยแต่โบราณได้มีการกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานด้านความงามของผู้หญิงไว้เช่นกัน อย่างเช่นในเรื่องของเบญจกัลยาณี ที่แสดงถึงผู้หญิงที่เพียบพร้อมด้านรูปสมบัติ 5 ประการ รวมทั้งในเรื่องของความงามทางด้านมารยาทและความงามทางด้านจิตใจในฐานะของเมียและแม่ แต่พบว่ายุคสมัยปัจจุบันคุณสมบัติเหล่านี้จะกลายเป็นคุณสมบัติรองลงไปจากเรื่องของรูปร่างหน้าตา ดังนั้นเมื่อคุณสมบัติของความเป็นผู้หญิงให้ความสำคัญกับการมองผู้หญิงที่สวยจากภายนอกมากกว่าความสวยงามจากจิตใจ ดังนั้นปัญหาส่วนใหญ่จึงมักเกิดขึ้นกับผู้หญิงอ้วนมากกว่าผู้หญิงผอม เพราะเมื่อแนวโน้มความต้องการของผู้ชายเป็นไปในทิศทางที่พึงพอใจผู้หญิงที่มีรูปร่างผอม ผู้หญิงอ้วนจึงกลายเป็นผู้หญิงที่ไม่ดึงดูดทางเพศ ซึ่งก็อาจทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาในกรณีที่ผู้หญิงมีสัดส่วนไม่น่าเป็นที่ปรารถนาของผู้ชาย เช่น การทะเลาะเบาะแว้งกันภายในครอบครัวระหว่างสามีภรรยาโดยมีสาเหตุมาจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระของภรรยา เป็นต้น

ตรงจุดนี้เองผู้วิจัยให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมได้ว่า ในเรื่องของปัญหาครอบครัวมีผลการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญในการทำให้ชีวิตคู่ยืนยาวนั้นเป็นเรื่องของเพศสัมพันธ์มากกว่า เรื่องความอ้วน ความผอมนั้นไม่น่าจะใช่ข้อดีประกอบหลักสำหรับเรื่องการใช้ชีวิตคู่ ซึ่งในด้านปัญหาครอบครัวนั้นพบว่าคนผอมก็มีปัญหาครอบครัวได้เหมือนกัน แต่เนื่องจากวาทกรรมกระแสหลักของสังคมให้คุณค่ากับความผอมมากกว่า ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นดังตัวบทในข้างต้น ทำให้ความอ้วนในฐานะที่เป็นคู่ตรงข้ามกับความผอมจึงถูกนิยามความหมายในด้านลบไปโดยปริยาย ดังนั้นเมื่อสังคมไทยยังดำรงรักษาระบบความคิดความเชื่อในลักษณะเช่นนี้อยู่ จึงแสดงให้เห็นถึงการยอมรับให้ผู้ชายเป็นผู้ที่มีส่วนเข้ามานิยามความหมายของความเป็นผู้หญิงสวย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงที่ตัวเล็ก ๆ และเป็นผู้หญิงผอมจะเป็นคุณสมบัติที่ผู้ชายส่วนใหญ่ใช้เป็นมาตรฐานเพื่ออ้างอิงว่าผู้หญิงที่คุณลักษณะดังกล่าวเป็นผู้หญิงที่สวยภายใต้ความคิดของผู้ชายในปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายเรื่องความอ่อนความผอม ในประเด็นเรื่องความสวยได้ว่า ผู้นำเสนอด้วยทฤษฎีพิธีกรรมและดารา นางแบบมองว่าความอ่อนถือเป็นอันตรายต่อผู้หญิง ดังนั้นสำหรับผู้หญิงเรื่องของความอ่อนจึงเป็นสิ่งที่ไม่ควรประมาท นอกจากนี้ความอ่อนยังถูกให้ความหมายในแง่ลบอีก เมื่อพบว่าผู้หญิงที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐานจะถูกนำไปเปรียบเทียบกับสัตว์ ซึ่งถือเป็นการลดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ในขณะที่คนผอมจะหมายถึงคนที่รู้จักดูแลตัวเอง ซึ่งความผอมจะนำมาซึ่งโอกาสในการทำงานด้วย อย่างไรก็ตาม ในความหมายของความอ่อนความผอมที่เกี่ยวข้องกับโอกาสด้านความรักพบว่า การให้ความหมายยังคงเป็นไปตามโครงสร้างสังคมแบบถือชายเป็นใหญ่ที่กำหนดให้ผู้ชายเป็นผู้สร้างมาตรฐานเรื่องรูปร่างผู้หญิงในแบบที่ผู้ชายชอบ ทั้งนี้ผู้ชายจะมองว่าผู้หญิงที่ผอมคือผู้หญิงเซ็กซี่ ในขณะที่ความอ่อนกลายเป็นปัญหาด้านความรัก โดยเฉพาะสำหรับผู้หญิงที่ผ่านการสมรสแล้ว ความอ่อนจะมีความหมายถึงการเป็นปัญหาภายในครอบครัว นั่นคือ ความอ่อนเป็นสาเหตุของการทะเลาะเบาะแว้งระหว่างสามีภรรยา

รายการ Morning Health Club

รายการ Morning Health Club ผู้วิจัยได้เลือกขึ้นมาในฐานะที่เป็นตัวแทนของรายการ สุขภาพ และจากการวิเคราะห์ความหมายเรื่องความอ่อนความผอมนั้น สามารถแสดงผลการ ศึกษาวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สภาพสังคม (The Construction of Reality)

ประเด็น	วาทกรรมที่สะท้อนผ่านตัวบท
1. วาทกรรมด้านการแพทย์	- มาตรฐานทางการแพทย์เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความชอบธรรมในการเข้ามากำหนดขนาดของรูปร่างมนุษย์
1.1 การเป็นบ่อเกิดของโรค	- คนที่มีรูปร่างที่พอดีตามเกณฑ์ทางการแพทย์คือไม่อ้วนและไม่ผอมคือคนที่ไม่เสี่ยงต่อการเป็นโรค - โรคภัยต่าง ๆ เกิดขึ้นกับคนอ้วนได้มากกว่าคนผอม ดังนั้นคนอ้วนจึงอยู่ในสถานภาพของผู้ป่วย
1.2 การเป็นพิษภัยต่อสุขภาพ	- คนที่มีสุขภาพดีต้องผอม
2. วาทกรรมด้านแฟชั่น/การแต่งกาย	- รูปร่างของผู้หญิงในปัจจุบันถูกอ้างอิงจากดารานางแบบ ที่สะท้อนผ่านทางการแต่งกาย - ผู้หญิงที่มีรูปร่างผอมบางสามารถแต่งกายได้สวยงามกว่าผู้หญิงที่มีรูปร่างอ้วน - การแต่งกายตามสมัยนิยมของผู้หญิงอ้วนทำได้ยากกว่าผู้หญิงผอม - ผู้หญิงที่ไม่สามารถใส่เสื้อผ้าตามสมัยนิยมได้จะจัดอยู่ในกลุ่มของคนที่ไม่เหมือนกับคนทั่ว ๆ ไป
3. วาทกรรมด้านความสุข	- ผู้หญิงที่สวยคือผู้หญิงผอม ดังนั้นผู้หญิงผอมจึงเป็นผู้หญิงที่มีโอกาสมากกว่าผู้หญิงอ้วน
3.1 โอกาสในการประกอบอาชีพ	- ผู้ที่มีรูปร่างที่ผอมเพรียวย่อมมีโอกาสในการถูกเลือกเข้าทำงานสูงกว่าผู้ที่มีรูปร่างอ้วน
3.2 โอกาสด้านความรัก	- เพศตรงข้ามชอบผู้หญิงที่มีรูปร่างผอมเพรียวมากกว่าผู้หญิงอ้วน

จากนี้เป็นข้อมูลในส่วนของรายละเอียดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์รายการ Morning Health Club

1. วาทกรรมด้านการแพทย์

จากตัวบทพบว่าประเด็นเรื่องความอ่อนความผอมที่ปรากฏนั้นถูกนำไปเชื่อมโยงกับความหมายทางการแพทย์เป็นส่วนใหญ่เนื่องจากวัตถุประสงค์ของรายการเกี่ยวข้องกับเรื่องของโรคภัยและสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงโรคภัยต่าง ๆ ที่มาพร้อมกับเรื่องความอ่อนความผอม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในในกรณีของสุขภาพที่ตัวบทพยายามสะท้อนให้เห็นว่าความอ่อนความผอมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพในทิศทางใดบ้าง

1.1 การเป็นบ่อเกิดของโรค

จากการวิเคราะห์ตัวบทเพื่อหาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างความอ่อนความผอมกับโรคภัยต่าง ๆ สังเกตได้ว่ามีความแตกต่างจากตัวบทของทั้ง 2 รายการในข้างต้น ในแง่ที่ว่าความอ่อนความผอมจะกลายเป็นปัญหาแก่ร่างกายทันทีหากมีรูปร่างที่ไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด ไม่ว่าจะ เป็นกรณีของการที่มีน้ำหนักตัวมากเกินไปและการที่มีน้ำหนักตัวต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดัง ตัวอย่างการพูดของพิธีกร (เทปรายการวันที่ 2 มิถุนายน 2546)

“ในวันนี้ที่กลับมาสุขภาพแห่งนี้คะเรามีเรื่องที่จะทำให้คุณห่างไกลจากโรคร้ายทั้งปวง เริ่มต้นด้วยเรื่องของความอ่อนคะ ผอมไปก็เดี๋ยวจะขาดสารอาหาร แต่ถ้าอ้วนไปก็จะเป็นบ่อเกิดของโรคมากมายนะคะ หลาย ๆ คนก็เลยหาทุกวิถีทางที่จะลดความอ้วน มีวิธีที่พิสดารที่ทำให้อาจถึงตายได้”

ตัวอย่างที่หยิบยกขึ้นมาผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงวิธีการพูดของพิธีกรเพื่อสร้างความหมายเรื่อง ความอ่อนความผอม โดยมีข้อสังเกตได้ว่าวิธีการให้ความหมายในเรื่องดังกล่าวได้ใช้การอ้างอิงกฎเกณฑ์ทางการแพทย์ซึ่งถือว่ากฎเกณฑ์ทางการแพทย์ที่ถูกหยิบยกขึ้นมานั้นเป็นกระบวนการหนึ่งของวาทกรรมในเรื่องของการใช้อำนาจเพื่อถ่ายทอดมาตรฐานให้กับรูปร่างของคนในสังคม โดยในที่นี้ความหมายที่เกิดขึ้นคือต้องการให้ผู้รับสารทราบถึงนิยามของรูปร่างที่ได้มาตรฐานซึ่งอยู่ในขอบเขตของความพอดีหรือเข้าข่ายลักษณะของทางสายกลาง ซึ่งมีนัยยะว่ารูปร่างที่ได้มาตรฐานที่จะไม่เป็นบ่อเกิดของโรคนั้นควรเป็นรูปร่างที่ไม่อ้วนไปและในขณะเดียวกันก็ต้องไม่ผอมจนเกินไป

ดังนั้นในเรื่องของการมีรูปร่างที่ได้มาตรฐานนั้นจึงถูกนำไปเชื่อมโยงกับสูตรการคำนวณเพื่อหามาตรฐานเรื่องของน้ำหนักตัวที่เหมาะสม ถ้าเมื่อใดก็ตามที่คนเรามีน้ำหนักตัวกับส่วนสูงไม่สัมพันธ์กันโดยมีนัยยะของ "สิ่งที่ขาด ๆ เกิน ๆ ไม่มีความพอดี" ในที่นี้แสดงให้เห็นว่าความอ้วนเป็นสาเหตุของโรคต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้คนอ้วนหรือคนที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐานจึงอยู่ในกลุ่มของคนที่เกี่ยวข้องการเป็นโรคหรือคนที่มีความปกติ เช่นเดียวกันกับเรื่องของความผอม ที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงการขาดความพอดีนั่นคือการมีรูปร่างที่ผิดไปจากมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้นเมื่อมีขนาดของน้ำหนักตัวที่น้อยจนเกินไป ก็มีโอกาที่จะถูกคุกคามด้วยโรคต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยมีข้อสังเกตได้จากวิธีการพูดนั้นคือแม้ความหมายที่เกิดขึ้นจะต้องการให้ผู้ชมมีทัศนคติในการดูแลรูปร่างที่ไม่โน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง แต่ทว่าสุดท้ายแล้วตัวบทในข้างต้นต้องการสื่อความหมายถึงโทษของความอ้วนทั้งที่เป็นบ่อเกิดของโรค และเป็นสาเหตุให้คนต้องใช้วิธีแปลก ๆ ในการลดความอ้วนจนถึงขั้นเป็นอันตรายต่อร่างกาย โดยที่ไม่มีการพูดถึงโทษที่เกิดจากการมีรูปร่างผอมหรือการมีน้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐานที่กล่าวว่าจะเป็นสาเหตุของการขาดสารอาหารแต่อย่างไร ตรงจุดนี้เองแสดงให้เห็นได้ว่าแม้ความหมายที่เกิดจากตัวบทจะพยายามสร้างความสมดุลระหว่างเรื่องความอ้วนความผอมโดยการหยิบยกปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการมีรูปร่างที่ไม่ได้มาตรฐานก็ตาม แต่ทว่าความหมายโดยรวมที่เกิดขึ้นก็เป็นไปตามวิถีทางของวาทกรรมกระแสหลักนั่นคือการมองว่าความอ้วนเป็นปัญหาหรือเป็นบ่อเกิดของโรคมกกว่าความผอม

สืบเนื่องจากประเด็นที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นผู้วิจัยได้หยิบยกตัวบทที่แสดงสถานภาพของคนอ้วนในฐานะที่เป็นคนไข้หรือผู้ป่วย ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นความหมายของความอ้วนที่มีมากกว่าการเป็นบ่อเกิดของโรค ดังตัวอย่างการพูดของพิธีกร (เทปรายการวันที่ 23 มิถุนายน 2546)

"ที่นี่เรามีคนไข้รายหนึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องน้ำหนัก และอยากที่จะปรึกษาอะ ไปฟังคำถามกันค่ะ"

จากตัวบทในข้างต้น เมื่อความหมายว่าความอ้วนตั้งอยู่บนพื้นฐานของสาเหตุที่ทำให้เกิดโรค ดังนั้นคนที่รูปร่างอ้วนจึงถูกนิยามให้อยู่ในกลุ่มของผู้ผิดปกติทางร่างกายหรือเป็นคนป่วยไปโดยปริยาย มากไปกว่านั้นความหมายของคนป่วยในทางการแพทย์ก็คือคนที่ต้องได้รับการรักษาเพื่อให้รอดพ้นจากภาวะการเสี่ยงภัยที่เกิดจากความอ้วน

1.2 การเป็นพิษภัยต่อสุขภาพ

ภายใต้กฎเกณฑ์แห่งวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมนั้นได้ถูกนำมาเชื่อมโยงกับเรื่องของสุขภาพอีกด้วย ซึ่งมีการให้ความหมายเรื่องความผอมไปในทิศทางดังตัวอย่างที่หยิบยกขึ้นมา

“สำหรับตัวพลอยเองคิดว่าการที่เรามีสุขภาพที่ดี เราก็ต้องมีสุขภาพจิตที่ดีด้วย ต้องแข็งแรงด้วยต้องสุขภาพดี ต้องผอมด้วย”

และ

“ทีนี้ถ้าเราดูแลรูปร่างให้ได้อยู่เสมอแล้วก็จะช่วยให้ร่างกายแข็งแรงไปด้วยนะคะ”

จากการวิเคราะห์ตัวบทพบว่าในขณะที่ตัวบทได้แสดงให้เห็นถึงการให้คุณค่าของความผอม โดยมีผลพลอยได้ที่เกิดขึ้นซึ่งก็คือการมีสุขภาพดีโดยหมายรวมไปถึงการมีร่างกายที่แข็งแรง นั้น สังเกตได้ว่าแม้ในข้างต้นจะพูดถึงประเด็นเรื่องโรคภัยที่มากับความอ้วน แต่ในประเด็นเรื่องสุขภาพกลับไม่มีการพูดถึงความอ้วนกับการทำให้สุขภาพเสียในลักษณะใดบ้าง

ตรงจุดนี้เองผู้วิจัยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ในกรณีสุขภาพด้านความผอมที่มีดารานักแสดงเป็นผู้นำเสนอตัวบท ผู้วิจัยพบว่าเมื่อเปรียบเทียบวิธีการพูดของดารานักแสดงในรายการ Morning Health Club กับรายการเพื่อนหญิง พลังหญิงในประเด็นเกี่ยวกับสุขภาพนั้น จะเห็นว่าแม้จะมีความแตกต่างกันในด้านคำพูดแต่พบว่าความหมายที่เกิดขึ้นจากการพูดดังกล่าวกลับมีความสอดคล้องกัน ซึ่งในรายการเพื่อนหญิง พลังหญิงจะพูดถึงสุขภาพด้านความอ้วนว่าต้องคอยตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ และจากตัวบทในข้างต้นจะพบว่าในท้ายที่สุดแล้วผู้นำเสนอตัวบทต้องการสื่อความหมายไปในทิศทางเดียวกันว่า ความผอมย่อมให้ผลในด้านบวกกับสุขภาพมากกว่าความอ้วน ดังนั้นจึงควรดูแลและใส่ใจเรื่องความอ้วนตลอดเวลา เพราะเมื่อมีรูปร่างอ้วนขึ้นอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพได้

จากการวิเคราะห์ตัวบทข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายเรื่องความหมายความผอมในประเด็นเรื่องการแพทย์ทั้งในแง่ของการเกิดโรคและสุขภาพได้ว่า พิธีกรในฐานะผู้นำเสนอตัวบทในประเด็นนี้มองว่าความอ่อนความผอมเป็นเรื่องของความพอดี โดยมีกฎเกณฑ์ทางการแพทย์เป็นที่ตั้ง ซึ่งหมายความว่าทั้งคนที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐานหรืออ้วนเกินไป และคนที่มีน้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐานคือคนที่ไม่มีสุขภาพดีและเสี่ยงต่อการเป็นโรค แต่ทั้งนี้พบว่าความหมายที่เกิดขึ้นส่วน

ใหญ่ได้มุ่งเน้นไปในลักษณะที่ว่าความอ้วนเป็นบ่อเกิดของโรคมามากกว่าความผอม ซึ่งสะท้อนภาพดังกล่าวได้จากการเรียกคนอ้วนว่าเป็นคนไข้หรือผู้ป่วย นอกจากนี้แล้วในประเด็นเรื่องสุขภาพกับความอ้วนความผอมพบว่า ผู้นำเสนอตัวบทที่เป็นดารา นางแบบได้ให้ความหมายของความผอมไปในทิศทางของวาทกรรมทางการแพทย์โดยมองว่าคนผอมคือคนที่มีสุขภาพดีและมีความแข็งแรง อีกทั้งสุขภาพในแง่ความอ้วนควรได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอด้วย

2. วาทกรรมด้านแฟชั่น/การแต่งกาย

จากการวิเคราะห์ตัวบทในประเด็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างความอ้วนความผอมกับแฟชั่นแสดงให้เห็นว่า แฟชั่นเป็นตัวแปรสำคัญที่เข้ามากำหนดกฎเกณฑ์ให้ผู้หญิงต้องมีรูปร่างผอมเพื่อให้สวมใส่เสื้อผ้าตามสมัยนิยมได้เช่นกัน

ในประเด็นเรื่องของแฟชั่นที่มีอิทธิพลต่อการให้ความหมายวาทกรรมเรื่องความอ้วนความผอมที่พบในตัวบทนั้น ส่วนใหญ่มักสะท้อนผ่านมุมมองของแฟชั่นเสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายซึ่งมีที่มาจากการสวมใส่ของกลุ่มดารา และนางแบบ ซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบด้านแฟชั่นการแต่งกายของยุคสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสมัยปัจจุบันที่นิยมชมชอบเครื่องแต่งกายที่รัดรูปและมีขนาดเล็กมาก ๆ และเปิดเผยมากขึ้น เช่น ชุดว่ายน้ำ เสื้อแขนงุด หรือกระโปรงสั้น ซึ่งพบว่าพื้นที่สำหรับการสวมใส่เสื้อผ้าในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นพื้นที่สำหรับผู้ที่มีรูปร่างผอมเพรียวเท่านั้น ดังตัวอย่างการพูดของพิธีกร (เทปรายการวันที่ 28 มีนาคม 2546)

“แฟชั่นรับหน้าร้อนส่วนใหญ่ที่ขึ้นปกตอนนี้นะคะคงหนีไม่พ้นชุดว่ายน้ำ น่าสนใจหมดเลย เพราะกว่าจะได้ขึ้นปกได้เป็นนางแบบใส่ชุดว่ายน้ำได้เนี่ยต้องเป็นนางแบบที่มีรูปร่างเพรียว สวย นะคะ”

และ (เทปรายการวันที่ 30 มิถุนายน 2546)

“สำหรับอุ้มนะคะรู้สึกว่าคุณจะถ่ายชุดว่ายน้ำได้ต้องมีความมั่นใจมากเลยนะคะ และก็ ต้องหุ่นดีด้วย”

จากประเด็นเรื่องแฟชั่นการแต่งกายนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า แม้ผู้นำเสนอตัวบทจะเป็นพิธีกรรายการ ซึ่งไม่ใช่ภาพตัวแทนเรื่องรูปร่างโดยตรง แต่พบว่าพิธีกรได้ใช้วิธีการสื่อสารโดยวิธีการอ้างอิงจากภาพตัวแทนคือนางแบบที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปว่าเป็นตัวแทนด้านรูปร่างใน

อุดมคติ รวมทั้งเป็นผู้นำด้านแฟชั่นด้วย ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ความหมายของแฟชั่นในกลุ่มของดารานางแบบแล้วพบว่าในแวดวงของแฟชั่นของกลุ่มดังกล่าวถือเป็นการพยายามทำให้ผู้หญิงมีรูปร่างที่เล็กตามกระแสนิยม โดยการกำหนดมาตรฐานแฟชั่นรูปร่างที่อ้างอิงจากกลุ่มดารานางแบบ รวมทั้งการสร้างขนาดของเสื้อผ้าที่เล็กมาก ๆ มาเป็นตัวแบบให้ผู้หญิงจะต้องกระทำการเปลี่ยนแปลงร่างกายเพื่อให้สวมใส่เสื้อผ้าเหล่านั้นได้ ซึ่งจะสังเกตได้ว่าในวงการแฟชั่นปัจจุบันแทบจะไม่มีพื้นที่ว่างสำหรับคนอ้วนอีกต่อไป คนผอมเท่านั้นจึงจะมีโอกาสใส่เสื้อผ้าตามสมัยนิยมได้สวยงามกว่าคนอ้วน วิธีการนี้จึงเป็นเสมือนการแบ่งแยกความปกติกับความไม่ปกติของรูปร่างผู้หญิงโดยใช้เรื่องของเสื้อผ้าและการแต่งกายเข้ามาเป็นเกณฑ์ ซึ่งทำให้คนอ้วนกลายเป็นคนที่แปลกแยก ดังนั้นคนอ้วนที่ต้องการให้สังคมยอมรับจึงต้องปรับเปลี่ยนร่างกายของตนเองให้เข้ากับค่านิยมกระแสหลักของสังคม

นอกจากประเด็นดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยพบว่ามีเนื้อหาที่สนับสนุนแนวคิดในข้างต้นในแง่ที่ว่าไม่เพียงแค่นคนผอมจะเป็นกลุ่มที่ได้รับการยอมรับจากสังคมเท่านั้น ความผอมยังถูกนำมาประเมินค่าในด้านจิตใจของมนุษย์ด้วย โดยแสดงให้เห็นว่านอกจากเป็นผู้ที่มีรูปร่างผอมเพรียวก็จะได้เปรียบกว่าในเรื่องการเลือกสวมใส่เสื้อผ้าได้มากกว่าและง่ายกว่า ความผอมยังหมายถึงการเป็นการเสริมสร้างกำลังใจและความมั่นใจอีกด้วย ดังคำพูดที่ว่าของดารารับเชิญ (เทปรายการวันที่ 4 มีนาคม 2546)

“มันจะทำให้เรามั่นใจนะคะว่า เราจะใส่เสื้อแขนกุ๊ตก็ได้ ใส่กระโปรงสั้นก็ได้ ซึ่งเดี๋ยวนี้ก็กล้าขึ้น”

และ (เทปรายการวันที่ 3 มีนาคม 2546)

“เริ่มผอมลง เสื้อผ้าที่เคยใส่ไม่ได้ก็ใส่ได้เหมือนเดิม”

จากตัวบทที่ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีรูปร่างผอมเท่านั้นที่จะมีโอกาสสวมใส่เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายบางชนิดได้สวยกว่าผู้ที่มีรูปร่างอ้วน แต่ยังพบข้อได้เปรียบของผู้ที่มีรูปร่างผอมได้อีกประการหนึ่งที่มีนัยยะว่า การมีรูปร่างผอมนั้นถือเป็นการสร้าง “โอกาส” ให้กับผู้หญิงในการเลือกสวมใส่เสื้อผ้าได้ตามต้องการ อีกทั้งยังสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้สวมใส่เสื้อผ้าตามแฟชั่นได้อีกด้วย ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นได้กับผู้ที่มีรูปร่างผอมเท่านั้น นอกจากการมีรูปร่างผอมจะใส่เสื้อผ้าได้มากกว่าแล้ว ผู้วิจัยพบว่ามีความหมายที่เกิดขึ้นจากตัวบทในข้างต้นคือ เมื่อผอมแล้ว

เสื้อผ้าที่มีอยู่ก็สามารถใส่ได้ แต่ถ้าอ้วนเสื้อผ้าที่มีอยู่ก็ใส่ไม่ได้ ความอ้วนในเรื่องของแฟชั่นจึงกลายเป็นเรื่องของความยุ่งยากที่เกิดจากการแต่งกายด้วย

3. วาทกรรมด้านความสวย

จากการหยิบยกตัวอย่างที่ขึ้นมาพบว่าภายใต้กฎเกณฑ์ของวาทกรรมเรื่องความอ้วนความผอม ผู้วิจัยพบว่าประเด็นที่สำคัญกับเรื่องดังกล่าวมากที่สุดคือความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ความหมายของความสวยกับรูปร่างผู้หญิงโดยการยกย่องให้กลุ่มดารานางแบบที่มีรูปร่างผอมบางเป็นกลุ่มที่ได้รับการยอมรับให้เป็นแบบอย่างของความสวย ดังตัวอย่างการพูดของพิธีกร (เทปรายการวันที่ 26 พฤษภาคม 2546)

“เมื่อพูดถึงคนหุ่นดีใคร ๆ ก็ต้องนึกถึงนางแบบบนะคะ และนางแบบที่จะมาเป็นแขกรับเชิญของเราวันนี้ go inter และในภูมิภาคเอเชียดังที่เดี๋ยวถึงกับมีเว็บไซต์ของตัวเอง”

และ (เทปรายการวันที่ 4 มีนาคม 2546)

พิธีกรชาย - ตอนนี้คุณเคยมีเคล็ดลับดี ๆ ในการรับประทานอาหารของผู้ที่อยากมีหุ่นสวย เหมือนกับนางแบบครับ ท่านกันยังไงครับคุณเคย

พิธีกรหญิง - นั่นนะสิคะ เคยก็อยากทราบเหมือนกันนะคะ ท่านผู้ชมก็คงอยากทราบเหมือนกันนะค่ะว่าพวกนางแบบที่เราเห็นตามนิตยสารนะค่ะ โอ้โฮ เขาหุ่นดีกันมาก ๆ เลยนะค่ะ

และ (เทปรายการวันที่ 3 มีนาคม 2546)

“เรื่องของความอ้วนนับว่าเป็นปัญหาที่หนักใจนะครับสำหรับคุณสาว ๆ ที่รักความสวย ความงามและต้องการให้รูปร่างนั้นสวยเหมือนกับนางแบบในปัจจุบันนะครับ ส่วนใหญ่ก็พยายามเสาะหามาหลากหลายวิธีครับมาเพื่อดูแลรูปร่างของตัวเอง”

จากการวิเคราะห์ที่ดัดบทในข้างต้น สังเกตได้ว่าการพูดของพิธีกรเพื่อสื่อความหมายของความผอมก็คือความสวยได้ใช้วิธีการประกอบสร้างความหมายและการให้คุณค่ากับความผอมว่าเป็นความสวยโดยอ้างอิงจากภาพลักษณะของกลุ่มอาชีพนางแบบซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีว่าการเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่มีรูปร่างในแบบอุดมคติ ตรงจุดนี้เองนอกจากความหมายที่แสดงว่าความผอม

คือความสวยแล้ว ยังเป็นการใช้สัญลักษณ์ของการมีรูปร่างผอมเปรียบเทียบกับการเป็นนางแบบยอดนิยม

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยพบว่า ในขณะที่นางแบบถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของการมีรูปร่างผอมสวย รวมทั้งความผอมยังหมายถึงการดูแลตัวเอง และผลจากการมีรูปร่างผอมก็คือการได้รับรางวัล แต่ในทางตรงกันข้ามภาพลักษณ์ของความอ้วนกลับถูกนำไปเปรียบเทียบกับสัตว์ ซึ่งแสดงให้เห็นเป็นนัยว่าสัตว์ใหญ่ถือเป็นสัญลักษณ์ของคนอ้วนนั่นเอง ดังตัวอย่างการพูดของแซกรับเชิญ (เทปรายการวันที่ 26 มีนาคม 2546)

“คือจริง ๆ แล้วก่อนหน้านี้เป็นคนค่อนข้างอ้วนเลยและตัวใหญ่ด้วย เวลาไปที่เกี่ยวกับพลอยก็จะถูกคนมองเหมือนเปรียบเทียบไปโดยอัตโนมัติคะ ทำไมพลอยมาเดินกับช้าง”

ในขณะที่ดอกไม้ถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของผู้หญิงผอม ดังตัวอย่าง (เทปรายการวันที่ 30 มิถุนายน 2546)

พิธีกร – พี่บอกว่าทำไปชิมไป ชมมไทยจริง ๆ มันอ้วนมากเลยนะคะ แต่ทำไมพี่ยังรูปร่างดีอยู่เลย
ดารารับเชิญ – ไม่ได้สิคะ ผู้หญิงสวย ๆ หุ่นดี ๆ อย่างเราก็ต้องคู่กับดอกไม้และชมมไทย

จากตัวบทเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้สัญลักษณ์เมื่อกล่าวถึงคนอ้วนดังเช่น ตัวอย่างเนื้อหาในรายการสี่วันสบาย พบว่ามีการเปรียบเทียบความอ้วนโดยใช้สัตว์เป็นสัญลักษณ์ นั่นคือ การใช้หมีเป็นสัญลักษณ์ของคนอ้วน แต่สำหรับรายการ Morning Health Club ได้เปรียบเทียบผู้หญิงที่ตัวใหญ่ว่ามีลักษณะเหมือนช้าง ในแง่นี้อาจมองดูว่าการเปรียบเทียบกับสัตว์ใหญ่ทั้งหมีและช้างต่างก็เป็นสัตว์ที่น่ารัก แต่สุดท้ายแล้วเมื่อมองในความหมายของสัตว์ก็คือสิ่งมีชีวิตที่ด้อยกว่ามนุษย์ ซึ่งจากการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายถึงความอ้วนความผมนั้นแสดงให้เห็นถึงความไม่เสมอภาคระหว่างความอ้วนกับความผอมอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากการนำความอ้วนไปเปรียบเทียบกับสัตว์นั้นแสดงให้เห็นถึงการลดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงอ้วนอย่างมาก (Dehuman) เพราะเมื่อวิเคราะห์ถึงความหมายในลักษณะที่ลึกซึ้งก็คือความอ้วนหมายถึง สัตว์ซึ่งอยู่ในขอบเขตของ "การไม่ใช่มนุษย์" หรือ "การไม่มีความเป็นมนุษย์" นั่นเอง ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว ก็มีการเปรียบเทียบความผอมกับสัตว์เช่นกัน เช่นเปรียบคนผอมว่าเหมือนกิ้งก้าง แต่ในตัวบทไม่ปรากฏว่ามีการใช้สัตว์เป็นสัญลักษณ์ของความผอมแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกลับพบว่าการเปรียบเทียบผู้หญิงผอมกับดอกไม้ ซึ่งเมื่อย้อนกลับไปในอดีตจะ

พบว่าดอกไม้ถือเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้เปรียบเทียบกับความงดงามของผู้หญิง โดยมองว่าผู้หญิงสวยตามลักษณะของเบญจกัลยาณีจะเปรียบประดุจดั่งดอกไม้ ซึ่งตามลักษณะของเบญจกัลยาณีไม่มีการเอ่ยถึงการมีรูปร่างผอมเลย แต่ในปัจจุบันพบว่าดอกไม้ไม่เพียงแต่ถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของผู้หญิงสวยเท่านั้นแต่ยังหมายรวมถึงผู้หญิงที่มีรูปร่างผอมหรือหุ่นดีอีกด้วย ซึ่งการพูดดังกล่าวของผู้นำเสนอตัวบททั้ง 2 กลุ่มล้วนสะท้อนให้เห็นว่าเป็นการพูดที่เป็นไปตามวาทกรรมหลักของสังคมแทบทั้งสิ้น

นอกจากนี้แล้วความอ้วนยังมีความหมายถึงสิ่งที่ผู้หญิงพึงระวังและหลีกเลี่ยง รวมทั้งเป็นปัญหาที่ต้องการวิธีการที่จะนำมาใช้แก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังตัวอย่างที่พิธีกรกล่าวไว้ (เทปรายการวันที่ 13 มีนาคม 2546)

“ดูแล้วน่าสนุกดีนะคะ แกรมไขมันส่วนเกินต่าง ๆ ที่ผู้หญิงเรากลัวหนักหนาเนี่ยก็ขจัดออกไปเรื่อย ๆ ด้วยนะคะ”

จากตัวบทสามารถวิเคราะห์ได้ว่านอกจากความอ้วนยังแสดงถึงความไม่สวยไม่งามแล้ว สำหรับผู้หญิงความอ้วนยังหมายถึงอันตรายที่ผู้หญิงจำเป็นต้องระวังและกำจัดออกไป ซึ่งมีนัยยะว่าความอ้วนหมายถึงความถึงส่วนเกินของการมีหุ่นสวยสำหรับผู้หญิงนั่นเอง

เมื่อพิจารณาตัวบทในประเด็นโอกาสทางสังคมในด้านต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับเรื่องความอ้วน ความผอมปรากฏว่า ความหมายที่เกิดขึ้นจะเป็นไปในแง่บวกหากเป็นผู้ที่มีรูปร่างผอม ในขณะที่ผู้ที่มีรูปร่างอ้วนก็จะเป็นฝ่ายเสียโอกาสในหลายกรณี ทั้งในเรื่องของหน้าที่การงาน และความการดึงดูดความสนใจของเพศตรงข้ามได้ดีกว่า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 โอกาสในการประกอบอาชีพ

จากการวิเคราะห์ตัวบทพบว่า ปัจจัยเรื่องรูปร่างนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพในสังคมยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพดารา นางแบบที่รูปลักษณ์ภายนอกถือเป็นสิ่งสำคัญในลำดับต้น ๆ ที่ถูกนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ เห็นได้ว่าผู้ที่ทำงานในวงการบันเทิงนั้นต่างให้ความสำคัญกับรูปร่าง ทรวดทรงมากเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นบุคคลสาธารณะที่คนทั่วไปให้ความสนใจ และรู้จักในฐานะของตัวแทนด้านความสวยความงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องรูปร่าง ซึ่งภาพลักษณ์ของกลุ่มอาชีพดังกล่าวเป็นการสร้างทัศนคติให้กับคนทั่วไปในแง่ที่ว่าความสวย ความดูดีจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อตนมีรูปร่างที่ผอมเท่านั้น ดังนั้นการ

ดูแลรูปร่างให้ผอมจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับอาชีพดารา และนางแบบ ดังตัวอย่าง (เทปรายการวันที่ 11 มีนาคม 2546)

“จริง ๆ แล้วถ้าพูดถึงงานแสดง งานเดินแบบก็ต้องเป็นคนที่จะวังเรื่องหุ่น”

และ (เทปรายการวันที่ 30 มิถุนายน 2546)

“อ้อมก็ทำงานอยู่ในวงการบันเทิงก็ต้องดูแลรูปร่างกันอยู่แล้ว”

จากการวิเคราะห์หัตถ์บทข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าเนื่องจากผู้นำเสนอหัตถ์บททั้งพิธีกรและแขกรับเชิญเป็นบุคคลที่ทำงานอยู่ในวงการบันเทิงซึ่งต้องใช้รูปร่างหน้าตาในการประกอบอาชีพอยู่แล้ว ดังนั้นจึงส่งผลต่อความหมายของหัตถ์บทที่กล่าวถึงซึ่งมีแนวโน้มของการให้คุณค่าแก่ความผอมในทางบวก นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า ไม่มีคนอ้วนหรือดาราที่มีรูปร่างอ้วนมาพูดถึงการประกอบอาชีพของตนเลย ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงแล้วการได้รับเลือกเข้าทำงานหรือไม่นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรูปร่างว่าอ้วนหรือผอม เพราะในระบบสังคมไทยยังให้ความสำคัญกับคุณวุฒิทางการศึกษาในการพิจารณาคัดเลือกเข้าทำงาน แต่เมื่อแขกรับเชิญของรายการเป็นดารา นักแสดงเกือบทั้งหมดซึ่งต้องใช้รูปร่างหน้าตามากกว่าอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คำถาม-คำตอบเป็นไปในทางที่สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าความผอมคือความสวย

ด้วยเหตุนี้เมื่อความผอมมีความสัมพันธ์กับโอกาสในการทำงาน การดูแลรูปร่างกลายมาเป็นประเด็นสำคัญในกลุ่มอาชีพบางอาชีพ การควบคุมดูแลร่างกายเพื่อให้รูปร่างได้สัดส่วนตามที่ผู้ว่าจ้างต้องการจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เมื่อไรก็ตามที่ดารา หรือนางแบบมีรูปร่างอ้วนไปก็อาจทำให้ถูกตำหนิจากผู้ว่าจ้างได้ แต่ถ้าสามารถลดความอ้วนได้ ความผอมก็จะได้รับคุณค่าในแง่ของรางวัล ดังคำให้สัมภาษณ์ของนักแสดงหญิง (เทปรายการวันที่ 3 มีนาคม 2546)

“เฮอ! ผู้กำกับเริ่มไม่ตีเราแล้วนะ เริ่มผอมลง”

และ (เทปรายการวันที่ 30 มิถุนายน 2546)

“มีอยู่พักหนึ่งมีนิตยสารโทรมาให้พี่ถ่ายชุดว่ายน้ำ แล้วตัวเองก็อ้วนขึ้น ๆ ทำยังไงล่ะ...พี่ก็กลุ้มใจนะ เพราะหนังสือให้เวลาที่เดือนหนึ่ง เขาบอกว่าต้องทำให้ได้นะคุณราตรี เพราะว่าหน้าคุณยังขายได้...ไม่ได้สิความสวยความงามของเราก็คือเงินทั้งนั้นไซ้ใหม่”

จากตัวบทดังกล่าวจึงวิเคราะห์ได้ว่า ในบางอาชีพนั้นค่านิยมของความอ้วนถูกให้ความหมายว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดผลกระทบในด้านลบต่อหน้าที่การงาน เช่น การถูกต่อว่าหรือถูกตำหนิจากหัวหน้างาน ในขณะที่ความผอมมีความหมายไปในทิศทางที่เป็นบวก คือ การเป็นที่ยอมรับและไม่ถูกตำหนิติเตียน ดังตัวอย่างอาชีพดารา นางแบบในข้างต้น ซึ่งหากสามารถควบคุมรูปร่างกายตนเองให้อยู่ในระดับที่เป็นที่พอใจของผู้ว่าจ้างได้ ก็จะทำให้เป็นการสร้างโอกาสในการทำงานที่สำคัญโอกาสหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น การเป็นดารา นางแบบ พบว่าลักษณะงานต่าง ๆ ที่ได้รับกลายมาเป็นตัวกำหนดขนาดของรูปร่างและสัดส่วนของกลุ่มดารา นักแสดงทั้งหลาย โดยต้องพยายามควบคุมตัวเองเพื่อให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับงานที่ได้รับ รวมทั้งต้องเป็นไปตามที่ผู้ผลิตหรือผู้ว่าจ้างต้องการด้วย ซึ่งเมื่อยึดถือปฏิบัติตามแล้วก็มีโอกาสทำงานดังกล่าว จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีรูปร่างผอมนั้นมีโอกาสในการสร้างอาชีพและรายได้ มากกว่าผู้ที่มีรูปร่างอ้วน

จากการวิเคราะห์ตัวบทสามารถสรุปเพิ่มเติมได้ว่า ในประเด็นของความอ้วนความผอมโอกาสทางหน้าที่การงานนั้น มีลักษณะคล้าย ๆ กับเรื่องของแพชชั่นการแต่งกายในยุคสมัยปัจจุบันที่มีส่วนผลักดันให้ผู้หญิงต้องเปลี่ยนแปลงรูปร่างเพื่อให้สวมใส่เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายตามสมัยนิยมได้ เช่นเดียวกับกับเรื่องของอาชีพดารา นักแสดงที่บทบาทหน้าที่ต่าง ๆ กลายมาเป็นตัวกำหนดขนาดของรูปร่างและน้ำหนักของเหล่าดารา นักแสดงทั้งหลาย โดยต้องพยายามควบคุมตัวเองเพื่อให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับ อย่างเช่น บทบาทนางเอกซึ่งพื้นที่สำหรับบทบาทนี้ถูกจับจองด้วยผู้ที่มีรูปร่างผอมเท่านั้น

3.2 โอกาสด้านความรัก

ในประเด็นเรื่องการดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้ามเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยนั้นยังอยู่ภายใต้เงื่อนไขวาทกรรมในระบบสังคมแบบถือชายเป็นใหญ่ ที่ยังมีความไม่เสมอภาคทางเพศเกิดขึ้นในหลายกรณี เช่นเดียวกับที่ฝ่ายชายเป็นฝ่ายที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดความสวยความงามด้านรูปร่างและสัดส่วนของฝ่ายหญิง ดังตัวอย่างเนื้อหารายการ (เทปรายการวันที่ 5 มีนาคม 2546)

“สวัสดิ์ดีคะ พบกับปูและภารกิจการตามหาสาวหุ่นดีกับ CLA 600 นะคะ โดยที่จะมีมิสเตอร์ ดิจิตอล แมนของเราจะจะไปค้นหาสาว ๆ ที่มีทั้งสุขภาพดีและหุ่นดีมาพูดคุย ณ Center Video Wall แห่งนี้คะ

มิสเตอร์คะจะรีบไปไหนคะ รีบแบบนี้ต้องมีอะไรดี ๆ แน่เลย ปูว่าเดี๋ยวเราตามกันไปเลยดีกว่านะคะ ปูขอไปด้วยคนคะ มิน่าล่ะปู้แล้วทำไมถึงรีบนัก ก็ดูผู้หญิงคนนั้นสิคะหุ่นดีจังเลยคะ”

จากตัวบทที่หยิบยกขึ้นมาสามารถวิเคราะห์ได้ว่า เรื่องของความรักหรือความพึงพอใจนั้นเป็นสิ่งที่ฝ่ายชายได้รับความชอบธรรมจากกฎเกณฑ์ของสังคมให้เป็นผู้แสดงออกในด้านความรักและเป็นผู้เลือกฝ่ายหญิงก่อน เช่นเดียวกันกับเรื่องของรูปร่างผู้หญิง ซึ่งจากตัวบทสะท้อนให้เห็นโครงสร้างของสังคมไทยที่ถือระบบชายเป็นใหญ่ ซึ่งมีนัยยะว่าภายใต้บริบทของสังคมที่ถือระบบชายเป็นใหญ่ผู้ชายคือเพศที่มีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง เห็นได้จากตัวอย่างการตามหาสาวหุ่นดีของ มิสเตอร์ดิจิตอล แมน ซึ่งเป็นตัวแทนของเพศชาย ในฐานะของผู้นำเสนอตัวบทที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกำหนดมาตรฐานและการตัดสินความสวยงามในรูปร่างของผู้หญิง ทั้งนี้สถานภาพของผู้ชายที่ปรากฏในตัวบทจะอยู่ในฐานะผู้เลือกในขณะที่ผู้หญิงคือผู้ที่ถูกเลือกโดยที่ได้รับการยอมรับจากพิธีกรหญิงให้เป็นผู้ตัดสินใจว่าผู้หญิงที่มีรูปร่างแบบใดจึงจะเป็นผู้หญิงที่สวยในความหมายของผู้ชาย โดยที่ผลสรุปสะท้อนให้เห็นว่าผู้ชายเลือกผู้หญิงที่มีรูปร่างดีนั่นเอง ดังนั้นจากตัวบทในข้างต้นนอกจากจะสื่อความหมายว่าความผอมคือความสวยแล้ว ความผอมยังถูกเชื่อมโยงกับเรื่องความรักซึ่งมีนัยยะว่าคนผอมเป็นคนที่น่าสนใจและดึงดูดทางเพศมากกว่า ซึ่งในขอบเขตของความหมายดังกล่าวทำให้ความอ้วนได้รับคำนิยามในทางตรงกันข้ามซึ่งแสดงถึงความไม่สวยและไม่น่าสนใจนั่นเอง

จากตัวอย่างที่หยิบยกขึ้นมาสามารถอธิบายความหมายของวาทกรรมในเรื่องรูปร่างที่จัดว่าสวยของผู้หญิงในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี โดยสามารถสะท้อนให้เห็นว่า การให้ความหมายของวาทกรรมเรื่องรูปร่างนั้น บริบทแวดล้อมทางสังคม-วัฒนธรรมต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนในการกำหนดความหมายดังกล่าว คำนิยามเกี่ยวกับเรื่องความงามของสตรีได้เปลี่ยนแปลงไป การให้คุณค่ากับความสวยถูกนำไปเชื่อมโยงกับการเป็นคนผอมบาง ดังนั้น รูปร่างที่เพรียวบางจะถูกใช้เป็นแบบอย่างมาตรฐานของผู้หญิงสวยสำหรับสังคมสมัยใหม่

จากการวิเคราะห์ตัวบทในข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายเรื่องความอ้วนความผอมในประเด็นเรื่องความสวยงามได้ว่า ในประเด็นนี้ผู้นำเสนอตัวบทส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มของดารา นางแบบ และพิธีกร ทั้งนี้ได้ให้คุณค่าแก่ความผอมบางว่าเป็นความสวยงาม โดยมีนางแบบ

เป็นสัญลักษณ์ของความสวยงามดังกล่าว นอกจากนี้ผู้หญิงผมยังหมายถึงผู้หญิงที่ดูแลตัวเอง
 ดังนั้นผู้หญิงผมจึงสมควรได้รับรางวัลอันเนื่องมาจากการดูแลตัวเองด้วย นอกจากนี้แล้วผู้หญิงที่
 มีรูปร่างผมบางยังสามารถเปรียบเทียบให้เป็นผู้ที่สวยงามเหมือนดังดอกไม้ได้อีกด้วย ซึ่งจาก
 ข้อเท็จจริงพบว่าในอดีตนั้นดอกไม้จะถูกใช้เพื่อเปรียบเทียบกับความสวยของผู้หญิง ซึ่งไม่
 เกี่ยวข้องกับเรื่องรูปร่างแต่อย่างใด แต่ในแง่นี้ดอกไม้ได้ถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของผู้หญิงสวย
 ซึ่งหมายถึงผู้หญิงที่มีรูปร่างผมนั่นเอง ในขณะที่ผู้หญิงอ้วนกลับถูกแทนที่ด้วยภาพของสัตว์ใหญ่
 เช่น ช้าง อีกทั้งยังมองว่าความอ้วนเป็นพิษภัยที่ผู้หญิงต้องระมัดระวัง ซึ่งจำเป็นต้องกำจัดและ
 ตรวจเช็คสม่ำเสมอ นอกจากนี้ในประเด็นความอ้วนความผมกับโอกาสต่าง ๆ พบว่าความหมาย
 ที่เกิดขึ้นยังคงเป็นไปตามวาทกรรมกระแสหลักที่ว่า โอกาสย่อมเป็นของคนที่ผมมากกว่าคนอ้วน
 ทั้งนี้ในฐานะดารา นางแบบมองว่า ความผมนำมาซึ่งโอกาสในการทำงาน ในขณะที่ความอ้วน
 คืออุปสรรคต่อการได้งานทำ ยิ่งไปกว่านั้น คนผมยังเป็นคนที่น่าสนใจกว่าในสายตาของผู้ชายอีก
 ด้วย

จากการวิเคราะห์ความหมายเรื่องความอ้วนความผมของรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทั้ง
 3 รายการ ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายที่เกิดขึ้นทั้งหมดได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 6: แสดงผลสรุปการสร้างความหมายเรื่องความอ่อนความผอมของรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

รายการ ประเด็น	เพื่อนหญิงพลังหญิง	สีสันวันสบาย	มอร์นิ่ง เฮลท์ คลับ
<p>1 การแพทย์</p> <p>1.1 การเกิดโรค</p> <p>1.2 สุขภาพ</p>	<p>- มาตรฐานทางการแพทย์เป็นสิ่งตัดสินระหว่างการเป็นคนป่วยกับคนปกติ</p> <p>- คนอ่อนคือคนที่เป็นโรคและต้องรักษา</p> <p>- ผลกระทบจากความอ่อนคือความไม่สบายกาย</p> <p>- ความอ่อนเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศ</p> <p>- คนอ่อนคือคนที่มีปัญหาด้านสุขภาพ</p> <p>- สุขภาพด้านความอ่อนจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบและดูแลอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>- ไม่ได้อ้างอิงถึงมาตรฐานทางการแพทย์</p> <p>- ไม่ได้บอกว่าคนอ่อนคือคนที่เป็นโรค</p> <p>- ผลกระทบจากความอ่อนคือความไม่สบายกาย</p> <p>- สุขภาพด้านความอ่อนจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบและดูแลอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>- มาตรฐานทางการแพทย์เป็นสิ่งตัดสินระหว่างการเป็นคนป่วยกับคนปกติ</p> <p>- คนอ่อนคือคนที่เป็นโรคและต้องรักษา</p> <p>- คนที่ไม่เสี่ยงต่อการเกิดโรคคือคนที่ต้องมีน้ำหนักอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน</p> <p>- คนผอมคือคนที่มีสุขภาพดี</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ ประเด็น	เพื่อนหญิงพลังหญิง	สีสันวันสบาย	มอร์นิง เฮลท์ คลับ
2 แพ้ชั้น/การแต่งกาย	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้หญิงผอมใส่เสื้อผ้าได้มากกว่าและสวยกว่าผู้หญิงอ้วน - ผู้หญิงอ้วนคือผู้หญิงที่อยู่นอกกรอบมาตรฐานด้านแฟชั่นเพราะไม่สามารถใส่เสื้อผ้าตามแฟชั่นได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่พบประเด็นนี้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้หญิงผอมใส่เสื้อผ้าได้มากกว่าและสวยกว่าผู้หญิงอ้วน - ผู้หญิงอ้วนคือผู้หญิงที่เบี่ยงเบนจากปกติเพราะไม่สามารถใส่เสื้อผ้าตามสมัยนิยมได้
3 ความสวยงาม 3.1 โอกาสในการประกอบอาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้หญิงที่สวยและดูดีคือผู้หญิงผอม - ผู้หญิงผอมมีโอกาในการทำงานมากกว่าผู้หญิงอ้วน(งานในวงการบิน) 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้หญิงที่สวยและดูดีคือผู้หญิงผอม - ความอ้วนเป็นอันตรายและเป็นส่วนเกินของความสวยของผู้หญิง - ผู้หญิงอ้วนถูกนำไปเปรียบเทียบกับสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ เช่น หมู - ผู้หญิงผอมมีโอกาในการทำงานมากกว่าผู้หญิงอ้วน(งานในวงการบิน) 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้หญิงที่สวยและดูดีคือผู้หญิงผอม - ความสวยงามของดอกไม้เปรียบได้กับความผอมของผู้หญิง - ผู้หญิงอ้วนถูกนำไปเปรียบเทียบกับสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ เช่น ช้าง - ผู้หญิงผอมมีโอกาในการทำงานมากกว่าผู้หญิงอ้วน(งานในวงการบิน)

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ ประเด็น	เพื่อนหญิงพลังหญิง	สี่สัปดาห์สบาย	มอร์นิ่ง เฮลท์ คลับ
3.2 โอกาสด้านความรัก	- ผู้หญิงผมเป็นผู้หญิงที่น่าดึงดูดใจ สำหรับผู้ชาย	- ผู้หญิงผมเป็นผู้หญิงที่น่าดึงดูดใจ สำหรับผู้ชาย - ผู้ชายมองว่าผู้หญิงผมคือผู้หญิงเซ็กซี่ - ความอ้วนเป็นสาเหตุของปัญหา ครอบครัว	- ผู้หญิงผมเป็นผู้หญิงที่น่าดึงดูดใจ สำหรับผู้ชาย

จากตารางจะเห็นได้ว่าการสร้างความหมายที่เกิดขึ้นในเรื่องความอ่อนความผอมของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทั้ง 3 รายการภายใต้กฎเกณฑ์ของวาทกรรมทั้ง 3 ชุดมีจุดร่วมในบางประเด็นที่คล้ายคลึงกันซึ่งส่วนใหญ่พบว่าเป็นการให้คุณค่าแก่ความผอมในด้านบวก ซึ่งจุดร่วมที่ทุกรายการพูดเหมือนกันมากที่สุดจะอยู่ภายใต้วาทกรรมด้านความสวยงาม ที่ให้คุณค่าแก่ผู้หญิงผอมว่าเป็นผู้หญิงที่สวยกว่า ดูดีกว่า โดยความสวยงามที่เกิดจากการมีรูปร่างผอมจะนำไปสู่โอกาสทางสังคม เช่น โอกาสทางการงาน และโอกาสด้านความรัก

สำหรับในประเด็นด้านแฟชั่นนั้นผู้วิจัยพบว่าในรายการสีสันวันสบายไม่มีการพูดถึงและให้ความหมายที่เชื่อมโยงกับเรื่องความอ่อนความผอมเหมือนกับรายการอื่นๆ ในแง่นี้เนื่องจากพบว่าการนำเสนอเรื่องแฟชั่นตาม concept ของรายการไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการแต่งกายมากนัก แต่ผู้ผลิตจะสนใจแฟชั่นในลักษณะของความแปลกใหม่ เช่น แฟชั่นนาฬิกา, แฟชั่นกระเป๋า เป็นต้น หรือแม้แต่ในการพูดภายใต้หัวข้อเรื่องความอ่อนความผอมก็ไม่ปรากฏว่ามีการพูดถึงเรื่องการแต่งกายที่ดูดีกว่าอันเนื่องมาจากการมีรูปร่างผอม ซึ่งส่วนใหญ่จะพูดถึงเรื่องความอ่อนความผอมกับความสวยและครอบครัวมากกว่า เนื่องจากเขกรับเชิญส่วนใหญ่ที่มาพูดนั้นเป็นผู้ที่ผ่านการสมรสและมีบุตรแล้ว โดยมักจะมองว่าความอ่อนที่เกิดจากน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นถือเป็นส่วนเกินของความสวยและเป็นปัญหาครอบครัวมากกว่า

แต่อย่างไรก็ตามพบว่าในบางประเด็น โดยเฉพาะประเด็นทางการแพทย์นั้นจะมีข้อแตกต่างเกิดขึ้น เช่นในประเด็นความอ่อนเป็นบ่อเกิดของโรคนั้นพบว่าทั้งรายการเพื่อนหญิง พลังหญิงและรายการมอร์นิ่ง เฮลท์ คลับ ได้สร้างความหมายว่าความอ่อนเป็นบ่อเกิดของโรค โดยอ้างอิงมาตรฐานทางการแพทย์เป็นสำคัญ ตรงจุดนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าเนื่องจากรายการเพื่อนหญิง พลังหญิงเป็นรายการเพื่อสังคม ดังนั้นกฎแห่งการพูดของรายการเพื่อสังคมและเป็นรายการที่เน้นการนำเสนอตามกระแสข่าว ก็จะต้องมีการพูดแบบเจาะลึก เอาจริงเอาจัง มีหลักฐานในการอ้างอิงประกอบการพูดที่ชัดเจน ซึ่งจะเห็นได้จากการพูดถึงเรื่องความอ่อนความผอมก็จะต้องมีแพทย์มาด้วยเกือบทุกครั้ง ส่วนรายการมอร์นิ่ง เฮลท์ คลับเป็นรายการเพื่อสุขภาพ โดยกฎในการพูดของรายการเพื่อสุขภาพจำเป็นต้องพูดอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ทางการแพทย์และเป็นการพูดถึงกลไกในร่างกายของมนุษย์ในแบบวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยสากล อีกทั้งทางรายการก็ได้ให้ความสำคัญกับแพทย์ในฐานะเป็นผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับร่างกายโดยตรง ซึ่งเห็นได้ว่าทางรายการได้เน้นย้ำความหมายในเรื่องมาตรฐานทางการแพทย์อย่างชัดเจนซึ่งสะท้อนผ่านการให้ความหมายที่ว่า คนที่ไม่เสี่ยงต่อการเป็นโรคจะต้องมีน้ำหนักอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่แพทย์กำหนด ในขณะที่รายการสีสันวันสบายไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอ้างอิง

มาตรฐานทางการแพทย์ เนื่องจากเป็นรายการประเภทบันเทิง ซึ่งเน้นการนำเสนอสาระเบา ๆ ทำให้ผู้ผลิตให้ความสำคัญกับดรามามากกว่าแพทย์ โดยเมื่อพูดถึงเรื่องความอ่อนความผอมจะไม่มีแพทย์มาร่วมอยู่ด้วยเนื่องจากการพูดของแพทย์จะทำให้เนื้อหาสาระดูหนักเกินไป ซึ่งจะทำให้ขัดต่อภาพพจน์ของรายการเพื่อความบันเทิง

นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมสำหรับรายการเพื่อนหญิง พลังหญิงว่าในฐานะที่เป็นรายการเพื่อสังคมจึงต้องทำหน้าที่ในการสะท้อนภาพปัญหาที่สังคมมองว่ามีความสำคัญ เห็นได้จากการเชิญคุณณิศา ลีวเฉลิมวงศ์ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาพูดคุยถึงปัญหาของการลดความอ้วน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบมีต่อสังคมและประเทศชาติ ในขณะที่รายการอื่น ไม่มีการพูดถึงเรื่องความอ้วนในระดับที่ส่งผลกระทบต่อสังคมแต่อย่างใด

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าการให้ความหมายเรื่องความอ่อนความผอมนั้นนอกจากจะอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของวาทกรรมชุดต่าง ๆ แล้ว ผู้ผลิตยังต้องคำนึงถึงกฎของการพูดสำหรับประเภทรายการแต่ละประเภทด้วย เนื่องจากวิธีการพูดในแต่ละรายการย่อมต้องเป็นไปตามกฎของวาทกรรมก็คือกฎของการพูดอะไรได้หรือไม่ได้ ดังนั้น เมื่อประเภทรายการมีความแตกต่างกันก็ย่อมมีกฎเกณฑ์ในการพูดที่แตกต่างกันตามไปด้วย

2. วาทกรรมสร้างลักษณะเฉพาะหรืออัตลักษณ์อะไรให้สังคม (The Construction of Identities)

นอกจากการวิเคราะห์ตัวบทเพื่อศึกษาถึงความหมายของวาทกรรมที่ซ่อนอยู่ในตัวบทแล้ว การวิเคราะห์ตัวบทยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะของวาทกรรมซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากว่าอัตลักษณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นย่อมแสดงให้เห็นถึงเบื้องหลังของแนวความคิดหนึ่งที่กำลังมีอำนาจเหนือแนวความคิดอื่น ๆ โดยที่อำนาจของแนวความคิดดังกล่าวได้แพร่กระจายไปทุกส่วนของสังคม และกำลังครอบงำความคิดของผู้คนในสังคมอย่างกว้างขวาง

- อัตลักษณ์ระหว่างผู้หญิงอ้วนและผู้หญิงผอมที่สะท้อนผ่านเนื้อหารายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

อัตลักษณ์ต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นระหว่างความเป็นผู้หญิงอ้วนและความเป็นผู้หญิงผอมภายในสังคมไทยได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมของต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ในหนังสือเรื่องประวัติศาสตร์ความอ้วน (Fat History, 1997) ได้อธิบายและเปรียบเทียบถึงแนวคิดในเรื่องความอ้วนในประเทศตะวันตกไว้อย่างน่าสนใจว่า ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา มีมาตรฐานของตะวันตกที่เกิดขึ้นใหม่ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวนั้นนับได้ว่าสิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นมาจากมาตรฐานดั้งเดิมของชาวตะวันตกที่ว่าด้วยความงามและจริยธรรม ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวก็คือการมีความจำเป็นต้องผอม ทั้งนี้พบว่ารากเหง้าทางความคิดมาจากความเชื่อเก่า ๆ หลายเรื่อง ยกตัวอย่างเช่น การเทศน์ในคำสอนของคริสตศาสนา เช่น ความพอประมาณหรือการเดินสายกลาง และการที่ชาวคริสต์เห็นว่าการกินแบบตะกละมูมมามถือเป็นบาป แต่ในรูปแบบของความคิดสมัยใหม่ แม้แต่ความห้วมหรือการมีเนื้อหนังก็เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา เนื่องจากมีการเปรียบเทียบมาตรฐานของความหุ่นดี (slender) ดังนั้น การลดความอ้วนด้วยวิธีการต่าง ๆ นานาจึงกลายเป็นเรื่องที่ทำทนายวิถีชีวิตของคนในสังคมสมัยใหม่ เนื่องจากความอ้วนเป็นเรื่องที่ไม่สามารถจะซ่อนได้ เพราะเรื่องความอ้วนนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องของการรับประทานซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์อย่างยากที่จะหลีกเลี่ยง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องไม่สามารถตัดทิ้งไปได้ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดวิธีการควบคุมตัวเองขึ้นมาในหลาย ๆ รูปแบบดังที่เห็นในปัจจุบัน

ด้วยเหตุนี้ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมาการที่คนต้องตระหนักถึงน้ำหนักและรูปร่างของตัวเอง และการต่อต้านความอ้วน และการควบคุมอาหาร 3 เรื่องนี้ก่อให้เกิดการเป็นพื้นฐานของชีวิตคนในสังคมสมัยใหม่

ดังนั้นเมื่อวิธีคิดดังกล่าวได้แทรกซึมเข้าสู่สังคมไทย จึงส่งผลต่อความคิดความเชื่อของคนด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับความอ้วนความผอม ซึ่งมีนัยยะสำคัญต่อการสร้างอัตลักษณ์ต่าง ๆ อันมีส่วนทำให้เกิดความไม่เสมอภาคกันระหว่างผู้หญิงอ้วนกับผู้หญิงผอม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้หญิงสวยคือผู้หญิงผอม เป็นลักษณะของการกำหนดอัตลักษณ์ที่ให้คุณค่าของความเป็นผู้หญิงที่ไม่เพียงแต่จะสร้างมายาคติให้แก่ความเป็นผู้หญิงว่าเมื่อเป็นผู้หญิงต้องผอม มากไปกว่านั้น คุณค่าที่เกิดจากความผอมดังกล่าวนี้เองเป็นผลที่เกิดขึ้นจากค่านิยมของสังคมโดยรวมที่นำมาใช้ตัดสินคุณค่าของความเป็นผู้หญิง โดยเฉพาะในเรื่องความสวยซึ่งเมื่อสืบย้อนไปยังอดีตจะพบว่าการตัดสินหรือการให้คุณค่าแก่ผู้หญิงที่สวยนั้นมาจากเรื่องของคุณสมบัติ เช่น การเป็นเมียและเป็นแม่ที่ดีและลักษณะของเบญจกัลยาณี คือคุณสมบัติที่สังคมไทยในอดีตให้การยอมรับว่าผู้หญิงที่มีลักษณะตามคุณสมบัติที่กำหนดคือผู้หญิงที่สังคมให้คุณค่าและให้การยกย่องว่าเป็นผู้หญิงสวย แต่ในปัจจุบัน การให้ความหมายของความสวยถูกแทนที่ด้วยการให้ความสนใจในเรื่องของรูปลักษณ์ภายนอกหรือรูปลสมบัติ โดยเฉพาะเรื่องรูปร่างหรือสรีระทรวดทรงของผู้หญิง ที่สังคมปัจจุบันนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินและให้คุณค่าเรื่องความสวยความงามแก่ผู้หญิง

2. การมีสุขภาพดีต้องไม่อ้วน การกำหนดอัตลักษณ์โดยนำกรอบแนวคิดทางการแพทย์ มาสร้างเป็นมาตรฐานได้กลายเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่ทุกสังคมโลกให้การยอมรับ การจะนิยามว่า อ้วนหรือไม่อ้วนนั้นจึงถูกนำมาอ้างอิงกับมาตรฐานและคำกล่าวทางการแพทย์ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประเด็นเรื่องความอ้วนความผอมถูกหยิบยกขึ้นมาเสนอในฐานะที่มีความหมายรวมไปถึงเรื่องของการดูแลสุขภาพด้วย ดังนั้น เมื่อมีคำยืนยันจากวงการแพทย์ที่ระบุว่าความอ้วนเป็นบ่อเกิดของโรคร้าย ความคิดเกี่ยวกับความอ้วนของคนทั่วไป ในสังคมจึงถูกสั่งสมในแง่ลบ โดยเฉพาะประเด็นที่มีการมองว่าความอ้วนเป็นภาวะของคนที่ไม่สุขภาพดี เป็นเหตุให้ผู้ที่มีรูปร่างอ้วนกลายเป็นสัญลักษณ์ของการมีปัญหาเรื่องสุขภาพ และผลที่เกิดขึ้นจากการกำหนดอัตลักษณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มทางความคิด ความเชื่อของคนในปัจจุบันที่แสดงถึงกระแสแห่งการต่อต้าน และความไม่พึงพอใจต่อรูปร่างที่อ้วนหรือการมีไขมันส่วนเกินตามส่วนต่าง ๆ ของ

ร่างกาย จนนำไปสู่วิธีการควบคุมรูปร่างในแบบต่าง ๆ โดยกำกับอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการมีสุขภาพดีนั่นเอง

3. ผู้หญิงผอมคือผู้หญิงที่ดูแลตัวเอง และรับผิดชอบตัวเองได้ ส่วนผู้หญิงอ้วนคือผู้หญิงที่ปล่อยตัว การกำหนดอัตลักษณ์เช่นนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากวาทกรรมหลายชุดด้วยกัน ทั้งในแง่ของ วาทกรรมการให้คุณค่าความผอมว่าเป็นความสุข และวาทกรรมทางการแพทย์ ที่นิยามว่าความอ้วนเป็นบ่อเกิดของโรคร้าย วาทกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ได้โน้มนำเข้ามาสู่เบื้องหลังการปฏิบัติให้เป็นไปตามวาทกรรมดังกล่าว นั่นคือ การควบคุมตนเอง โดยเฉพาะในหมู่ผู้หญิง ซึ่งการควบคุมตนเองนั้นสามารถบ่งบอกถึงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติได้ เมื่อกระแสสังคมต่างให้การเชิดชูความผอมว่าเป็นสิ่งที่ดีกว่าความอ้วน ดังนั้น การที่ผู้หญิงผอมสามารถรักษารูปร่างและควบคุมตนเองให้ผอมตามกรอบที่สังคมกำหนดก็สามารถบ่งบอกได้ว่าผู้หญิงคนนั้นเป็นผู้ที่ดูแลและใส่ใจกับตัวเอง ในทางตรงกันข้าม หากเป็นกรณีนี้ที่ผู้หญิงคนนั้นเป็นผู้หญิงอ้วนก็สามารถบ่งบอกได้อีกเช่นเดียวกันว่า ผู้หญิงคนดังกล่าวเป็นผู้หญิงที่ไม่สนใจ หรือไม่ใส่ใจต่อการดูแลตนเอง

4. ผู้หญิงผอมเป็นผู้ที่มีทางเลือกในชีวิตด้านการแต่งกาย เนื่องจากผู้หญิงผอมใส่เสื้อผ้าได้มากกว่า และดูสวยกว่าผู้หญิงอ้วน สืบเนื่องจากรูปร่างของคนในแต่ละยุคสมัยจะแปรผันตามแฟชั่นการแต่งกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุคสมัยปัจจุบันที่เน้นการตัดเย็บเสื้อผ้าแบบรัดรูป และมีขนาดเล็ก ดังนั้น เมื่อมาตรฐานที่เกิดขึ้นจากวงการแฟชั่นเข้ามามีอิทธิพลต่อการรูปร่างและการแต่งกาย คนผอมเท่านั้นจึงจะมีโอกาสใส่เสื้อผ้าตามสมัยนิยมได้มากกว่าและดูดีกว่าคนอ้วน ซึ่งผลที่ตามมาต่อเนื่องกันก็คือการแบ่งแยกระหว่างคนอ้วนกับคนผอมขึ้นภายใต้กรอบของแฟชั่น โดยมีนัยยะว่าคนที่สามารถสวมใส่เสื้อผ้าตามสมัยนิยมได้คือคนที่มีรูปร่างปกติ ส่วนคนที่ไม่สามารถสวมใส่เสื้อผ้าตามแฟชั่นได้คือคนที่ผิดแปลกจากมาตรฐานทางการแต่งกายนั่นเอง

5. ผู้หญิงผอมมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตการงาน ในแง่นี้ได้สะท้อนความหมายผ่านการประกอบอาชีพในวงการบันเทิง เนื่องจากพื้นที่ในวงการบันเทิงส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ของผู้ที่มีรูปร่างผอม ยกตัวอย่างเช่น ผู้รับบทบาทนางเอกหรือบทเด่น ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นคนผอมเกือบทั้งหมด ในขณะที่คนอ้วนมักจะได้รับบทบาทของตัวตลก หรือตัวอิจฉา ดังนั้นดารา นักแสดงที่ต้องการได้รับบทนางเอกหรือบทเด่น ๆ จะต้องดูแลรูปร่างให้ผอมเพื่อให้เหมาะสมกับบทบาทดังกล่าว ซึ่งเมื่อคนผอมกลายเป็นคนที่มีโอกาสในด้านการงานมากกว่าจึงเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การมีโอกาสที่จะได้เงินมากกว่าด้วย ลักษณะเช่นนี้ได้แสดงให้เห็นว่าในบางอาชีพการให้คุณค่าของคนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้หรือระดับการศึกษาเหมือนที่สังคมส่วนใหญ่ใช้เป็นมาตรฐานในการคัดเลือก

บุคคลเข้าทำงานเสมอไป ในทางตรงกันข้ามบางอาชีพ ค่านิยมของสังคมในเรื่องรูปร่างกลับเข้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคนในกระบวนการคัดเลือกเข้าทำงานแทนที่ระบบความคิดเรื่องของการศึกษา

6. คนผมมีโอกาสในชีวิตคู่มากกว่าคนอื่น เนื่องจากสังคมปัจจุบันต่างยอมรับให้ผู้ชายเป็นผู้ที่มีส่วนเข้ามานิยามความหมายของผู้หญิงสวย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงที่ตัวเล็ก ๆ และเป็นผู้หญิงผมจะเป็นคุณสมบัติที่ผู้ชายส่วนใหญ่ใช้เป็นมาตรฐานเพื่ออ้างอิงว่าผู้หญิงที่มีคุณลักษณะดังกล่าวเป็นผู้หญิงที่สวยงามได้ความคิดของผู้ชายในปัจจุบัน ดังนั้นผู้หญิงผมจึงเป็นที่สนใจของเพศตรงข้ามมากกว่าผู้หญิงอื่น

จากอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องความอ่อนความผมดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นนั้น ทำให้เกิดอัตลักษณ์สำหรับความเป็นผู้หญิงตามมาด้วยในแง่ที่ว่า "เป็นผู้หญิงต้องไม่อ่อน" ซึ่งการกำหนดอัตลักษณ์ดังกล่าวเป็นผลสะท้อนมาจากการให้ความหมายเรื่องความอ่อนความผมที่ถูกกำหนดขึ้นตามแบบฉบับของดารา นางแบบที่มีรูปร่างผอม และถือเป็นตัวแทนในด้านความสวยของผู้หญิงในยุคสมัยนี้ โดยอาจกล่าวได้ว่า เมื่ออัตลักษณ์ของความเป็นผู้หญิงถูกกำหนดไว้ว่า การเป็นผู้หญิงต้องไม่อ่อน จึงทำให้การกำหนดอัตลักษณ์ในลักษณะดังกล่าวได้กลายมาเป็นพันธนาการที่ทำให้ผู้หญิงต้องมีพันธกิจต่อการดูแลรักษารูปร่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้จัดการกับรูปร่างของตนเองเพื่อให้มีรูปร่างที่ผอมตามค่านิยมที่สังคมยอมรับ

3. เนื้อหาทฤษฎีแสดงถึงความสัมพันธ์ใด (The Construction of Relations)

การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างวาทกรรมกับผู้ถูกอ้างอิงถึงจะทำให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นในแง่ของการกำหนดอัตลักษณ์เรื่องความอ่อนความผม ซึ่งการวิเคราะห์จากเนื้อหารายการที่มีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบของสื่อบทหรือการรายงานพิเศษหรือการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นลักษณะของการถามและตอบ รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นรวมอยู่ด้วยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เองทำให้สามารถทราบลักษณะของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายที่สร้างวาทกรรมและฝ่ายรับวาทกรรม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์จากรายการทั้ง 3 รายการ และพบความสัมพันธ์ที่เกิด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ผู้สร้างวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอม ได้แก่
 1. แพทย์, เกษัชกร, ผู้เชี่ยวชาญด้านความงาม
 2. ดารา, นางแบบ, นักร้องที่ปรากฏให้เห็นในสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่มีรูปร่างผอม
 3. ผู้ชาย
 4. พิธีกร
- ผู้ถูกอ้างอิงถึง ได้แก่
 1. ผู้หญิง

จากการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งผู้สร้างและผู้รับวาทกรรม สามารถนำมาสรุปความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มคนดังกล่าวได้ ดังนี้คือ

1. แพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านความงามเป็นผู้มีอำนาจในการพูดเรื่องความอ่อนความผอม เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีคุณสมบัติเกี่ยวกับร่างกายโดยตรงเพราะการพูดเกี่ยวกับระบบต่าง ๆ และกลไกการทำงานภายในร่างกายของมนุษย์ รวมไปถึงวิธีการปฏิบัติ ควบคุม ดูแลร่างกาย โดยเฉพาะในเรื่องความอ่อนความผอมซึ่งมีสัมพันธ์กับเรื่องของสุขภาพและความงามควบคู่กันไปด้วย กลุ่มแพทย์และผู้เชี่ยวชาญด้านความงามจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่ทุกคนในสังคมทุกระดับชั้นต่างให้การยอมรับ ด้วยเหตุผลที่ว่า การพูดของบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วจะใช้หลักของวิทยาศาสตร์ในการอธิบายอย่างเป็นเหตุเป็นผลกัน และมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ถ่ายทอดเข้าถึงได้ด้วยการทดลองและพิสูจน์ได้จริง

“เพราะเขาเรียนมาทางด้านนี้ เขาสามารถรู้ข้อว่าคอลลาเจนมันอยู่ตรงไหนของร่างกาย มันไปหาที่ไหนได้ มันผุดมาจากไหน การคงอยู่ของคอลลาเจนคือเมื่อถึงอายุเท่านี้แล้วเป็นอย่างไร คือมันเป็นไปไม่ได้ที่เราไม่ได้มีความรู้จะมาพูดในเชิงเทคนิคของการแพทย์ มันยากไป มันเสแสร้งเกินไป และเหตุผลที่เราจะต้องมีแพทย์หรือเภสัชกรเพราะเรามองว่าดีกว่าที่เป็นการพูดเลื่อนลอย แล้วพวกนี้เนี่ย หนึ่งคือเขามีจรรยาบรรณอยู่แล้ว หมอจะไม่มาพูดว่าอะไรดี หมอจะให้ความรู้เฉย ๆ พูดไม่ได้ เพราะแพทยสภาจะจัดการ คือแทนที่เราจะระวังตัวเราอย่างเดียวใช้ไหมคะ คนพวกนี้ก็จะระวังตัวเองเหมือนกัน อย่างเช่นเภสัชจะมาชี้ข้อพูดไม่ได้ เพราะว่าถ้าพูดผิดเขาก็โดนสมาคมของเขาเล่นงาน แต่ถ้าเกิดว่าเป็นดารานี้อาจพูดผิดได้ เพราะว่าไม่มีใครเอาผิด ตรงนี้เรามองว่าเราต้องมีกรอบให้ปลอดภัยคือเราจะต้องมีคนที่มีความรู้แล้วก็เป็นคนที่พูดเรื่องนั่นเอง”

(นฤมล เกียรติบุญเลิศ, สัมภาษณ์ 23 พฤษภาคม 2546)

ในแง่นี้เองเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากตัวบทเรื่องความอ้วนความผอม ภาพลักษณ์ของกลุ่มแพทย์สามารถกล่าวโดยสรุปได้ ดังนี้

1.1 แพทย์เป็นผู้มีอำนาจในการพูดเรื่องความอ้วนความผอมในฐานะผู้มีความรู้ในศาสตร์ทางการแพทย์ที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลรวมทั้งตอบคำถามในเชิงวิชาการและมีความเป็นเหตุเป็นผลตามหลักวิทยาศาสตร์ ที่กล่าวได้ว่าเป็นแนวคิดกระแสหลักที่คนทั่วไปให้การยอมรับ ซึ่งการพูดตามหลักการดังกล่าวถือเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่แพทย์ เช่น เรื่องความอ้วนความผอมซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับกลไกการทำงานของร่างกาย ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านในแบบแพทย์มาอธิบายเท่านั้น โดยที่บุคคลธรรมดา หรือดารา นักร้องไม่สามารถพูดในเชิงความรู้ดังเช่นแพทย์ได้ เนื่องจากบุคคลในกลุ่มอาชีพดังกล่าวจัดอยู่ในกลุ่มของภาพตัวแทนด้านความสวยงามเท่านั้น ซึ่งไม่ได้มีความเชี่ยวชาญในด้านการแพทย์

1.2 เนื่องจากการพูดของแพทย์จะต้องอยู่ภายใต้กรอบจรรยาบรรณทางวิชาชีพ และแพทยสภา ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของแพทย์ ทำให้แพทย์ต้องมีความระมัดระวังในการพูดเพื่อให้อยู่ภายใต้กฏบัญญัติของแพทยสภา และจากเหตุผลดังกล่าวยิ่งทำให้วาทกรรมที่เกิดจากการพูดของแพทย์ที่ได้รับสถานภาพของการเป็นผู้มีความรู้ในเชิงวิชาการกลายเป็นวาทกรรมที่มีอำนาจและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2. ดารา, นางแบบ, นักร้อง รวมทั้งผู้มีประสบการณ์เรื่องการลดน้ำหนักเป็นผู้ที่มีภาพลักษณ์ 2 ด้านด้วยกัน

2.1 ในด้านแรกคือเป็นบุคคลสาธารณะที่เป็นที่ชื่นชอบและเป็นรู้จักโดยทั่วไปของคนในสังคมในฐานะภาพตัวแทนด้านความงามของรูปร่างที่เพียบพร้อม (Perfect Body) และด้วยเหตุผลที่บุคคลที่อยู่เบื้องหน้าเหล่านี้ต่างถูกหยิบยกให้เป็นสัญลักษณ์ของผู้มีหุ่นดี จึงทำให้คนส่วนใหญ่นำมาใช้อ้างอิงว่ากลุ่มคนในอาชีพดังกล่าวคือผู้มีรูปร่างสวยงามในแบบอุดมคติ ดังตัวอย่างการพูดของพิธีกรรายการมอร์นิ่ง เฮลท์ คลับ (เทปรายการวันที่ 26 พฤษภาคม 2546)

“เมื่อพูดถึงคนหุ่นดีใคร ๆ ก็ต้องนึกถึงนางแบบนะคะ และนางแบบที่จะมาเป็นแขกรับเชิญของเราวันนี้ go inter และในภูมิภาคเอเชียดังที่เดียวถึงกับมีเว็บไซต์ของตัวเอง”

กล่าวได้ว่าการอ้างอิงภาพลักษณ์ของกลุ่มอาชีพนางแบบซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่มีรูปร่างในแบบอุดมคติได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายเพื่อนำมาใช้ประกอบสร้าง

ความหมายว่าความสวยคือความผอม โดยกระทำการใช้นางแบบยอดนิยมมาเป็นสัญลักษณ์ของการมีรูปร่างผอม

2.2 ภาพลักษณ์ที่ 2 คือภาพลักษณ์ของการเป็น "ผู้ไม่รู้" ในเรื่องการลดความอ้วน ซึ่งสามารถเป็น "ประจักษ์พยาน" สำคัญเนื่องจากมีหลักฐานซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดจากประสบการณ์ตรง เพราะเคยตกเป็น "เหยื่อ" จากการลองผิดลองถูกด้วยวิธีการต่าง ๆ มากมาย จนกระทั่งมาพบแพทย์ซึ่งอยู่ในฐานะผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญและทำหน้าที่เป็นผู้ตอบคำถามและให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการลดความอ้วนที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบของการใช้ผลิตภัณฑ์ ดังนั้นสถานภาพของความเป็นเหยื่อจึงเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นภายใต้กฎเกณฑ์ของธุรกิจ ดังตัวอย่าง (เทปรายการเพื่อนหญิง พลังหญิง วันที่ 25 มีนาคม 2546)

แขกรับเชิญ : ก็ทานยาลดความอ้วนค่ะ เพราะเป็นหนทางที่เร็วที่สุด พอทานปุ๊บร่างกายทุกอย่างมัน low หมด ทำให้เราเพลียง่าย หงุดหงิด บทละครอะไรก็จำไม่ได้เลย ก็โชคดีที่มาพบเจลดตัวนี้ค่ะ

จากภาพลักษณ์ทั้ง 2 ด้านดังกล่าวทำให้กลุ่มดารา นางแบบเป็นกลุ่มที่มีส่วนผลักดันให้เกิดค่านิยมการคลั่งผอม ดังนั้นเมื่อบุคคลเหล่านี้เป็นเข้ามาทำหน้าที่ผู้สร้างวาทกรรมเรื่องความอ้วนความผอมจึงทำให้บุคคลในกลุ่มอาชีพเหล่านี้ได้รับการสถาปนาอย่างชอบธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างในการพูดเรื่องความอ้วนความผอมที่มีประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมร่างกายและจิตใจตัวเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีรูปร่างผอม ซึ่งสามารถโน้มน้าวใจและทำให้วาทกรรมนั้นได้รับการยอมรับได้

"จริง ๆ แล้วมันง่ายมากสำหรับคนไทยที่จะเอาใครมาก็ได้และเป็นคนที่รู้จักของเขามาบอก อย่างน้อยที่สุดคุณเปลี่ยนมาดูรายการคุณก็ต้องคุยก่อนว่าคน ๆ นี้เรารู้จักหรือเปล่า ก็เกือบ 100 %เลยคือดารา นักแสดง นักร้อง"

(เชิดพงษ์ ศรีสุธรรม, สัมภาษณ์ 21 พฤษภาคม 2546)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ในข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของการเป็นบุคคลสาธารณะของกลุ่มดารา นางแบบ นักร้อง ในฐานะบุคคลที่มีน้ำหนักในการพูดเรื่องความอ้วนความผอม ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อผู้สร้างวาทกรรมทั้ง 2 กลุ่มได้แก่ แพทย์ รวมทั้งดารา นางแบบ นักร้อง ได้เข้ามาเป็น

ผู้สร้างวาทกรรมร่วมกันก็จะยิ่งทำให้วาทกรรมดังกล่าวจากบุคคลทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวมีอำนาจและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

3. ผู้ชายเป็นฝ่ายกำหนดความต้องการเรื่องรูปร่างมาตรฐานของผู้หญิง ทั้งนี้เนื่องมาจากโครงสร้างสังคมที่ถือระบบชายเป็นใหญ่ซึ่งโครงสร้างนี้ได้สร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ชายเป็นฝ่ายมอง และให้ผู้หญิงเป็นผู้ถูกมองหรือเป็นวัตถุรองรับการมองของผู้ชาย ซึ่งภายใต้บริบทของการจ้องดู(Gazing) ถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสดงออกทางอำนาจ ดังนั้น เมื่อปริมาณของสังคมที่กำหนดให้ชายเป็นใหญ่ยอมรับให้ผู้ที่มิมีสิทธิ์มองดูเท่านั้นที่เป็นผู้มีอำนาจ โดยผู้มิมีสิทธิ์ดังกล่าวก็คือผู้ชายนั่นเอง เช่นเดียวกับรูปร่างของผู้หญิงที่ได้กลายมาเป็นวัตถุที่รองรับการมองของผู้ชาย รวมทั้งการให้คุณค่ากับรูปร่างของผู้หญิงว่าผู้หญิงผอมคือผู้หญิงสวย ดังนั้น ในบริบทสังคมแบบถือระบบชายใหญ่ ผู้ชายจึงถือเป็นเพศที่มีอำนาจเหนือผู้หญิงในการเข้ามากำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับรูปร่างเพื่อให้เป็นไปตามกรอบที่ผู้ชายปรารถนา ซึ่งจากการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้ชายที่เป็นผู้สร้างวาทกรรมก็คือดารารายในฐานะพระเอกละครที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป รวมทั้งเป็นผู้มีสถานภาพโสด ด้วยคุณสมบัติต่าง ๆ เหล่านี้กลุ่มดารารายจึงเสมือนเป็นตัวแทนของผู้ชายที่มีศักยภาพสูงในการพูดโดยเฉพาะรูปร่างของผู้หญิงที่ตนเองชอบ

“ก็เกิดขึ้นได้ว่าสเปกของผู้ชายที่เขาชื่นชอบก็จะกำหนดสเปกมาเพื่อเราจะเป็นไปตามสเปกนั้น”

(คุณพัชรพร เจียงกองโค, สัมภาษณ์ 23 พฤษภาคม 2546)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าเนื่องจากผู้ชมส่วนใหญ่ของรายการเป็นผู้หญิงซึ่งพบว่าในปัจจุบันเรื่องความอ้วนมีประเด็นเรื่องความรักและการมีลักษณะดึงดูดต่อเพศตรงข้ามเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น การนำผู้ชายมาพูดเกี่ยวกับผู้หญิงในอุดมคติของเพศชายซึ่งมีความสัมพันธ์รูปร่างด้วย ซึ่งพบว่าผู้ชายชอบผู้หญิงผอมมากกว่าผู้หญิงอ้วน ด้วยเหตุนี้ก็จะทำให้ความหมายที่เกิดจากการพูดของผู้นำเสนอตัวบทเป็นไปในทางที่สนับสนุนวาทกรรมหลักของสังคม ดังตัวอย่างการพูดของคุณนิธิ สมุทรโคจร และคุณสรารุณี มาตรทองในฐานะนักแสดงชาย (เทปรายการรายการสี่วันสบาย วันที่ 29 พฤษภาคม 2546)

นิธิ - อันดับแรกที่ผมมองคือเรียวกา รูปร่างต้องกะทัดรัดผอมเพียวครับ
สรารุณี - น่ารัก หมวย ตัวเล็กน่ารัก ต้องเพียว ๆ หน่อยครับ

จากการวิเคราะห์ในข้างต้นได้สะท้อนให้เห็นถึงข้อเท็จจริงทางสังคมได้ว่า สังคมไทยยังคงอยู่ภายใต้ความคิดความเชื่อเรื่องชายเป็นใหญ่ โดยสะท้อนออกมาในมุมมองของการเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมในฐานะผู้กำหนดมาตรฐานในเรื่องรูปร่างของผู้หญิงโดยผ่านการแสดงออกด้านความพึงพอใจทางเพศ ดังนั้นเมื่อสังคมไทยยังรักษาระบบความคิดความเชื่อในลักษณะเช่นนี้อยู่ จึงแสดงให้เห็นถึงการยอมรับให้ผู้ชายเป็นผู้ที่มีส่วนเข้ามานิยามความหมายของความเป็นผู้หญิงสวย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงที่ตัวเล็ก ๆ และเป็นผู้หญิงผอมจะเป็นคุณสมบัติที่ผู้ชายส่วนใหญ่ใช้เป็นมาตรฐานเพื่ออ้างอิงว่าผู้หญิงที่คุณลักษณะดังกล่าวเป็นผู้หญิงที่สวยภายใต้ความคิดของผู้ชายในปัจจุบัน

4. พิธีกร ในส่วนของพิธีกรนั้น ได้ทำหน้าที่เป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการสร้างวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมในทางอ้อม โดยอาจกล่าวได้ว่าทั้งพิธีกรประจำรายการและพิธีกรภาคสนามล้วนเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากผู้ชมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของรายการว่าสามารถเป็นตัวแทนที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในเรื่องที่นำเสนอได้อย่างดีเยี่ยม โดยเฉพาะในเรื่องสวยความงามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความอ่อนความผอม เนื่องจากพิธีกรรายการทั้ง 3 รายการเป็นผู้ที่คร่ำหวอดอยู่ในแวดวงสื่อสารมวลชนมาเป็นเวลานาน ทั้งในฐานะผู้สื่อข่าวที่มีความสามารถในการวิเคราะห์และการซักถามในประเด็นต่าง ๆ อย่างเช่นคุณเพชร พรหมช่วย ยิ่งไปกว่านั้นพิธีกรบางท่าน อย่างเช่นคุณดวงตา ตุงคะมณียังได้รับการยอมรับให้เป็นแบบอย่างในด้านการดูแลรูปร่างและความสวยความงามอีกด้วย หรือคุณสิริยากร พุกกะเวส ก็มีภาพของการเป็นนางเอกละครและผู้รักษาภาพ ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์จากองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในตัวพิธีกรแล้วจะเห็นได้ว่าพิธีกรรายการก็เป็นมีส่วนร่วมในการเป็นผู้สร้างวาทกรรมเรื่องความอ่อนความผอมที่น่าเชื่อถือด้วย ทั้งในฐานะที่เป็นทั้งภาพตัวแทนด้านรูปร่างในอุดมคติของผู้หญิงในยุคสมัยปัจจุบัน และความเป็นมืออาชีพในการทำหน้าที่เป็นพิธีกร

"พี่ตุ๊กนี่ คิดว่าชัดเจนเลย เนื่องจากว่าพี่ตุ๊กนี่ก็อายุ 40 จะ 50 แล้วก็มีปัญหาเรื่องเนื้อส่วนเกิน เพราะฉะนั้นก็จะเป็นตัวแทนที่พูดถึงตรงนี้ได้ดีทีเดียว เหมือนกับว่าเป็นตัวแทนใจของคนดู สามารถเป็นตัวแทนได้ในส่วนของคนที่อายุมากแล้ว และก็คนที่มีเนื้อเยอะ หรือคนที่ไม่ได้อายุเยอะแต่มีเนื้อเยอะก็สามารถแทนใจกันได้เหมือนกัน ส่วนตัวเซอร์เองเนี่ยจะเป็นตัวแทนเสมือนว่า มันจะเตรียมการป้องกันอย่างไร ให้อายุที่มันกำลังจะเติบโตต่อไปมันไม่อ้วน เหมือนกับว่าคนนี้เป็นตัวแทนเพื่อการป้องกัน แต่อีกคนเป็นตัวแทนเพื่อการแก้ไข ก็คือพี่ตุ๊กจะเป็นช่วงของการแก้ไข ส่วนเซอร์ก็ประมาณว่าฉันจะป้องกันเพื่อจะได้ไม่ต้องเป็นแบบนี้ก็ประมาณว่าจะ protect ตัวเอง"

(เชิดพงษ์ ศรีสุธรรม, สัมภาษณ์ 21 พฤษภาคม 2546)

จากการวิเคราะห์หีบห่อลักษณะในข้างต้น แสดงให้เห็นว่าในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี นั้น พิธีกรถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้กลุ่มผู้ชมสนใจและเชื่อถือเมื่อนำเสนอเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ยกตัวอย่างคุณดวงตา ตุงคะมณี ในฐานะพิธีกรรายสัปดาห์วันสบาย ซึ่งพบว่าคุณดวงตาเป็นนักแสดงที่ผู้ชมรู้จักในภาพลักษณ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านความสวยความงาม และสามารถเป็นตัวแทนของผู้ชมในวัยกลางคนที่สนใจเรื่องรูปร่างได้ ในขณะที่พิธีกรอีกคนคือคุณเซอร์รี่ ผุงประเสริฐ ซึ่งรู้จักกันดีในฐานะนักแสดงวัยรุ่น ดังนั้นคุณเซอร์รี่จึงสามารถเป็นตัวแทนของผู้รับสารในกลุ่มวัยรุ่นได้

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าเมื่อดูจากรูปร่างของพิธีกรทั้ง 3 รายการจะพบว่ามีจุดร่วมที่เหมือนกันคือพิธีกรจะต้องมีรูปร่างผอมกันทุกคน ทำให้เข้าใจได้ว่าคนผอมเท่านั้นจึงจะมีสิทธิ์พูดเรื่องความอ้วนความผอม ในขณะที่คนอ้วนคือคนที่ไม่สามารถพูดเรื่องความอ้วนความผอมได้ เพราะอาจจะทำให้คำพูดต่าง ๆ ที่พูดออกมานั้นขาดความน่าเชื่อถือ เนื่องจากภาพลักษณ์ของคนอ้วนที่คนในสังคมรับรู้จะเป็นไปในด้านลบเสียเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในแง่ของการเป็นคนไม่ดูแลตัวเอง, การมีสุขภาพไม่ดี หรือการเป็นปอดเกิดของโรค ดังนั้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าภาพลักษณ์ของพิธีกรถือว่ามีค่าสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำเสนอวาทกรรม และยังภาพลักษณ์ของพิธีกรมีความเกี่ยวข้องกับวาทกรรมที่นำเสนอ นั้น ก็จะทำให้วาทกรรมนั้นมีอำนาจและความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ผู้ถูกอ้างอิงถึง ได้แก่ ผู้หญิง

1. ผู้หญิง เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของรายการโทรทัศน์สตรีคือผู้หญิง ซึ่งอยู่ในกลุ่มอาชีพแม่บ้าน, ผู้ที่ทำงานอยู่กับบ้าน หรือผู้เกษียณอายุ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีโดยเฉพาะในด้านสถานภาพของแซกรับเชิญได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตรายการแต่ละรายการได้ใช้เกณฑ์ด้านสถานภาพมาจัดประเภทของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม โดยแบ่งเป็น

- 1.1 กลุ่มแม่บ้าน, ผู้ที่ทำงานอยู่กับบ้าน และผู้เกษียณอายุที่มีสถานภาพโสด
- 1.2 กลุ่มแม่บ้าน, ผู้ที่ทำงานอยู่กับบ้าน และผู้เกษียณอายุที่มีครอบครัวแล้ว
- 1.3 ผู้หญิงที่ต้องการทำงานในวงการบันเทิง

จากการแบ่งกลุ่มเป้าหมายโดยใช้เกณฑ์ด้านสถานภาพเป็นตัวกำหนดทำให้เห็นถึงจุดร่วมและจุดต่างที่เกิดขึ้นในแง่ความหมายของวาทกรรมที่ถูกสร้างขึ้น ซึ่งจุดร่วมที่เกิดขึ้นจะอยู่ภายใต้การกำกับของวาทกรรมการแพทย์และแฟชั่น ซึ่งเป็นการอ้างอิงถึงความอ้วนความผอมในภาพรวม

คือ ในแง่ของการให้ความหมายว่าความอ้วนเป็นบ่อเกิดของโรคและเป็นพิษภัยต่อสุขภาพ รวมทั้งในมุมมองของแพทย์จะปรากฏว่าผู้หญิงผอมมีโอกาสในชีวิตด้านการแต่งกายมากกว่า ซึ่งเป็นการให้ความหมายโดยอ้างอิงถึงผู้หญิงทั่ว ๆ ไป โดยไม่ได้มีเกณฑ์เรื่องสถานภาพมาเป็นปัจจัยในการประกอบสร้างความหมายแต่อย่างใด

1.1 ผู้ถูกอ้างอิงถึงในกลุ่มแม่บ้าน, ผู้ที่ทำงานอยู่กับบ้าน และผู้เกษียณอายุที่มีสถานภาพโสด

ความแตกต่างที่เห็นอย่างชัดเจนคือการให้ความหมายเรื่องความอ้วนความผอมที่อยู่ภายใต้วาทกรรมความสวย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นด้านความรัก ที่พบว่าเกณฑ์ด้านสถานภาพของผู้นำเสนอตัวบทได้เข้ามามีบทบาทต่อการประกอบสร้างความหมายเรื่องความอ้วนความผอมในประเด็นดังกล่าว เนื่องจากสถานภาพของผู้นำเสนอตัวบทมีความแตกต่างกัน และจากการวิเคราะห์สถานภาพของแฮกรับเชิญในรายการในฐานะผู้นำเสนอตัวบท พบว่ามีผู้หญิงที่ถูกอ้างอิงถึงอยู่ 2 สถานภาพคือ สถานภาพโสด ดังตัวอย่างเนื้อหารายการ (เทปรายการเพื่อนหญิง พลังหญิง วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2546)

“เรื่องของความอ้วนและไขมันดูจะเป็นสิ่งที่สาว ๆ ทั้งหลายไม่ต้องการและกลายเป็นแพชชั่นแข่งกันผอมในหมู่วัยรุ่นเพื่อดึงดูดเพศตรงข้าม”

และเทปรายการสี่สัปดาห์วันสบายวันที่ 22 พฤษภาคม 2546

“คงไม่มีผู้หญิงสาวคนไหนที่ทนได้ ถ้าเจอเพื่อน ๆ หรือหนุ่ม ๆ ที่ตัวเองหมายปองทักทายหรือสนทนาเรื่องเกี่ยวกับรูปร่างอันอ้วนท้วน และความเจ้าเนื้อของตัวเอง”

จากการวิเคราะห์ตัวบทในข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ถูกอ้างอิงถึงในแง่ของความหมายความอ้วนความผอมในประเด็นเรื่องความรัก จะเป็นผู้หญิงที่อยู่ในสถานภาพโสดและอายุน้อย โดยมองว่าความอ้วนเป็นอุปสรรคในความรักระหว่างชายหญิง เพราะผู้ชายส่วนใหญ่ไม่ชอบผู้หญิงอ้วน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้หญิงโสดต่างมีทัศนคติที่เห็นว่าความอ้วนเป็นปัญหาด้านความรัก

1.2 ผู้ถูกอ้างอิงถึงในกลุ่มแม่บ้าน, ผู้ที่ทำงานอยู่กับบ้าน และผู้เกษียณอายุที่มีครอบครัวแล้ว

นอกจากนี้ ผู้หญิงที่มีครอบครัวแล้วก็ถูกอ้างอิงถึงเช่นกัน โดยเฉพาะในแง่ของวิถีชีวิตประจำวันของผู้ที่มีครอบครัวแล้วทำให้เกิดปัญหาความอ้วน ยิ่งไปกว่านั้นความอ้วนยังเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาครอบครัว ดังตัวอย่างพูดของคุณพร็อนท์ มอนโกเมอรี ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่มีปัญหาเรื่องน้ำหนักส่วนเกินจากการเลี้ยงดูบุตร (เทปรายการสี่สัปดาห์ วันที่ 24 มิถุนายน 2546)

“ปัญหาที่หนักคือตอนน้องโตแล้วเราเลี้ยงเอง เราจะกินกับเขาไป เวลาเขากินไม่หมด มานี้มาม่กินแทน พี่ขอบอกไว้นิดนึงนะคะ พวกคุณแม่ที่มีพฤติกรรมชอบทานแทนลูกนะคะ หยุดเถอะคะ พฤติกรรมนี้ อย่าเสียดาย”

และ(เทปรายการวันที่ 6 พฤษภาคม 2546)

เซอร์รี่ - ช่างบ้านเค้าทะเลาะกันดังมากจนเราได้ยิน ผู้หญิงก็บอกผู้ชาย “เธอเปลี่ยนไป” ผู้ชายก็บอกว่า “เธอเปลี่ยนไป” สุดท้ายผู้ชายบอกว่าเธอเปลี่ยนไป ฉะนั้นอยู่กับเธอ เธอยิ่ง X ผู้หญิงร้องไห้เดินออกไปเลย

ตุ๊ก: พี่ว่าน่าจะดีใจนะ ยิ่งอยู่ยิ่ง X มันเป็นส่วนสำคัญของชีวิตคู่ล่ะ

เซอร์รี่: พี่ตุ๊กขาที่ X นี่ไม่ใช่ X แบบไหนนะคะ XL ค่ะ คือรอบเอวกลายเป็นรอบเอวไปแล้วค่ะ

ตุ๊ก: คือผู้หญิงอ้วนขึ้น

จากตัวบทในข้างต้นพบว่า ความหมายของความอ้วนเป็นความหมายในด้านลบ โดยสังเกตได้ว่าผู้ที่ถูกอ้างอิงถึงคือผู้หญิงที่ผ่านการสมรสแล้วซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วจะพบว่าความหมายที่เกิดขึ้นเป็นการพยายามเปลี่ยนแปลงความหมายเดิมของการเป็นผู้หญิงที่สวยจากการเป็นแม่และเมียที่ดี โดยการสร้างความหมายจากการทำหน้าที่เป็นแม่และเมียของผู้หญิงคือสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านความอ้วนและเป็นสาเหตุของปัญหาครอบครัว

1.3 ผู้ถูกอ้างอิงถึงในกลุ่มผู้หญิงที่ต้องการทำงานในวงการบิน

นอกจากการใช้เกณฑ์ด้านสถานภาพแล้วพบว่า ความหมายจากการพูดเรื่องความอ้วน ความผอมของกลุ่มดารา นางแบบ นักร้อง ในฐานะผู้สร้างวาทกรรม ยังได้สะท้อนถึงผู้รับวาทกรรมในกลุ่มผู้หญิงที่ต้องการทำงานในวงการบินด้วย ดังตัวอย่างการพูดของดารา นางแบบ

“จริง ๆ แล้วถ้าพูดถึงงานแสดง งานเดินแบบก็ต้องเป็นคนที่ระวังเรื่องหุ่น”

“อ้อมก็ทำงานอยู่ในวงการก็ต้องดูแลรูปร่างกันอยู่แล้ว”

“คนที่จะได้ขึ้นปกเป็นนางแบบถ่ายชุดว่ายน้ำได้เนี่ยต้องเป็นนางแบบที่มีรูปร่างเพรียวสวย นะคะ”

“เออ! ผู้กำกับเริ่มไม่ติเราแล้วนะ เพราะเริ่มผอมลง”

อาจกล่าวได้ว่าความหมายที่เกิดขึ้นเป็นการอ้างอิงถึงผู้รับวาทกรรมที่ต้องการทำงานในวงการบันเทิงทราบถึงกฎเกณฑ์ของอาชีพดารา นางแบบ ซึ่งส่วนใหญ่จะกำหนดไว้ว่าเป็นพื้นที่สำหรับคนที่มีรูปร่างผอมเท่านั้น ดังนั้นสำหรับผู้หญิงที่ต้องการทำงานในวงการบันเทิงก็จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ดังกล่าวจึงจะสามารถมีโอกาสได้รับเลือกเข้าทำงานได้

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าผู้ผลิตรายการมองว่าโดยภาพรวมแล้วผู้หญิงให้ความสนใจในเรื่องการลดน้ำหนักเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมองว่าผู้หญิงต้องการซื้อเซอนแนะ ตลอดจนซื้อเท้จจริงรวมทั้งวิธีปฏิบัติต่างๆ ที่สามารถทำให้ตนเองมีรูปร่างผอมในแบบฉบับที่ต้องการได้ ดังนั้นผู้หญิงในฐานะผู้รับสารจึงมีภาพลักษณ์ของผู้ที่มีความสงสัยและเป็นผู้ประสบปัญหาเรื่องความอ้วน ซึ่งต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ทั้งในทางการแพทย์และประสบการณ์จากดารา นักร้องเพื่อเป็นแนวทางไปสู่การมีรูปร่างผอม และในฐานะของผู้ผลิตรายการจึงทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือโดยผ่านการให้ข้อมูลการลดความอ้วนในแบบต่าง ๆ